

III 71579

MIHAEL,

po božji milosti in usmiljenosti knezoškof Lavantinski,

izporoči častivrednemu duhovstvu in vernemu ljudstvu svoje škofije pozdrav in blagoslov in vse dobro v imenu Svetega Duha!

Pošlji, Gospod, svojega Duha in vse bo prerajeno! In prenovil boš obličje zemlje. (Ps. 103, 30).

V Bogu ljubljeni verniki!

Mimo so strašni dnevi, da, grozna leta nadlog in bolečin, težav in stisk usodepolne, ljudomorne svetovne vojne. Ta strahovito dolga in huda doba nam je prinesla mnogo nesreče, nam je rodila mnogo, nepopisno mnogo gorja in zla. Težke posledice se kažejo in razodevajo na vseh poljih gospodarskega, družabnega, državnega in zlasti verskega življenja. Krščansko življenje in domači red sta bila kakor razrušena po presilnem polomu.

Po dokončani vojni in sklenjenem miru moramo za temeljito zacelitev širokih in globokih ran, moramo za popolno poravnavo nevarnih nemirov, ki jih je povzročila krvava vojska, vsepovsod začeti resnično obuditev in obnovitev dobrega duha; zlasti moramo postaviti novo zgradbo na polju verskega in čednostnega življenja. Nov dober duh mora zavladati in blagodejno vse preveti in poživiti. Krščansko mišljenje in krščansko življenje mora biti popolnoma preobraženo. Po nenadomestnih vojskovnih izgubah na blagu in življenju mora biti kot zadnja največja bogatija sveta vera neoskrunjeno rešena tja v novo dobo.

Ko je v začetku stvarjenja bila zemlja pusta in prazna, je plaval Duh božji nad vodami ter je preobličeval kaos v kozmos, je dajal mešanici tvarin podobo sveta, je spravljal neurejeno zmes v najlepši red. Zopet je postala zemlja pusta, neobdelana, suha.

Kakor podrtina je najlepši del sveta, Evropa. Toda že plava Sveti Duh božji nad razvalinami vseh naprav, bučeč kakor spomladni vihar. In tja po strmečem svetu doni radostni klic: Ecce, nova facio omnia! Glej, novo napravljam vse! (Skr. razod. 21, 5). V srečni dobi nove dogradbe razdrtega sveta išče Sveti Duh krepkih, izurjenih staviteljev, ki bi po njegovih načrtih in osnutkih delali, storjeno škodo popravljali, podrtijo zopet zidali. Kdo sliši vzveličavni klic? Kdo sodeluje pri tempeljski stavbi novega Jeruzalema? Kdo hoče, kdo more, kdo mora? Mi vsi, vsi, predragi moji!

In edini pravi obnovitelj vsega resničnega in dobrega, vsega lepega in plemenitega, vsega čistega in svetega je samo le Bog Sveti Duh. Kakor nimamo in ne moremo imeti nobenega drugega Odrešenika ko Jezusa Kristusa, enako ni nobenega drugega posredovalca odrešenja, kakor je Sveti Duh. Po vsej pravici in resnici je prosil in molil že v stari zavezi venčani psalmist in ž njim moli še zmeraj Cerkev v tretjem psalmu binkoštnega praznika: Pošlji, o Bog, svojega Duha in vse bo prerajeno! In prenovil boš obličje zemlje. Zato sem se pod njegovim varstvom in z njegovo pomočjo odločil, v svojem letošnjem velikonočnem listu govoriti o Svetem Duhu božjem ter svoje mnogoljubljene škojljane podučiti o najmogočnejšem pomočniku in najdarežljivšem dobrotniku, o najboljšem tolažniku in

najgotovejšem oživljalcu (Vivificantem) v teh nevarnosti polnih časih.

Leta 1901 sem vam razložil Veliko noč ali najvišje in največje zmagoslavje Jezusa Kristusa na zemlji, to je njegovo častljivo vstajenje od mrtvih.¹ V tekočem letu vam pa hočem pojasniti Binkošti, prihod Svetega Duha ali skrivnosti polno bistvo in delovanje tretje božje osebe v presveti Trojici. Si bote ta pastirski list v njegovih naukih, svarilih in opominih resno k srcu vzeli, ter se vestno po njem ravnali, tedaj bo vsa škofija brž prenovljena, ona bo močno vzcvetela in zlate sadove zorila. Izgubljeni raj bo zopet pridobljen.

Ljubi moji! Vam krščansko-katoliški nauk o Svetem Duhu ni neznan ali nov. Vi ga nedvomno poznate iz zlatega katekizma, iz cerkvenih pridig in nedeljskih krščanskih nauk. O vas se ne sme reči, da vam je Sveti Duh nepoznan Bog. (Dej. apost. 17, 23). Tudi niste vi kakor učenci sv. Janeza krstnika, okoli dvanajst mož v Efezu, ki so o sebi sv. Pavlu priznali: Mi še niti slišali nismo, ali je Sveti Duh. (Dej. apost. 19, 2). Ne in ne, vi ste velikrat slišali in veste natanko, da ima Sveti Duh svoje bivanje.

Vendar pa pritožba ni tako neresnična, da se ta tako sveti in vzveličavni nauk premalo premišljuje, premalo v krščanskem življenju ceni in izpolnjuje. Sveti Duh se ne časti in ne poveličuje, kakor mu gre, verniki ga ne molijo stanovitno in ga v raznih položajih življenja ne kličejo zaupno na pomoč. Celo Ernest Renan, neverni pisatelj „Življenja Kristusovega“, je večkrat katoličanom očital, da so tretjo božjo osebo precej pozabili. Ta toliko neopravičeni kolikor nemerodajni očitke pobijajo izvrstna znanstvena dela stare, nove in najnovejše dobe o vednem delovanju Svetega Duha v božji stavbi katoliške Cerkve.²

¹ Pastirski listi. V Mariboru, 1906. Str. 452 do 490.

² Kaj bogato je slovstvo o osebnosti, božjosti, izhajanju, imenu, poslanju in prebivanju Svetega Duha. Tu sem spadajo slovstvena dela o presveti Trojici sploh. Ludov. Billot S. J., De Deo uno et trino. Tom. II. Prati, 1875. Str. 308+318. Posebej razpravljajo nauk o tretji božji osebi: Atanzij, De Trinitate et Spiritu Sancto. (Izdava po Migne 26, 1191 nasl.). — Idem, Epistola IV. ad Serapionem. — Ambrozij, De Spiritu Sancto ad Gratianum Augustum. (Opera omnia. Tom. IV. Mediolani, 1879). — Bazilij, De Spiritu Sancto in tudi Contra Eunomium. — Ciril Jeruzalemski, Catechesis 16 et 17. — Didymus, De Spiritu Sancto. — Tomaž Akvinčan, Contra Gentiles IV. 16 nsl. — Prav dober pripomoček k lažjemu umevanju grških očetov v naši doktrini je Theodor Schermann, Die Gottheit des Heiligen Geistes nach den griechischen Vätern des 4. Jh. Freiburg, 1901. (Str. XII in 245).

Nadalje so tu sem prištevati izvrstne razprave o Svetem Duhu v vseh večjih dogmatikah (Franzelin, Heinrich, Scheeben, Pohle), v cerkvenih priročnikih in vseučnih slovarjih (Buchberger, Herder, Wetzler und Welte), v učenih časopisih in knjižicah. Izmed samostojnih sistemnih spisov te vrste naj bodo navedeni: Gaume, Die Lehre vom hl. Geiste. Regensburg, 1864. — Franzelin, Examen doctrinae Macarii Bulgakow de processione Spiritus Sancti. Rim, 1876. — Joseph Hergenröther, Photius, Patriarch von Konstantinopel. 1876/69. 3 zvezki. — Dr. Joh. Ev.

Glasoviti pridigar anglikanske cerkve, pozneje tako slavljani Henrik Eduard kardinal Manning (Manning) je, tako pripovedujejo, zlasti po študiju o Svetem Duhu postal katoličan. Nekega dne je prišla k njemu imenitna gospa ter mu je izrazila svoje začudenje, da še nikdar ni pridigoval o Svetem Duhu, pa ga je prosila, da naj govori enkrat tudi o tem gotovo važnem predmetu ali da jo naj kako drugače podučijo o tem verskem členu. Manning obljubi in nemudoma seže po angleških bogoslovnih delih, vendar pa nikjer ne najde zadovoljivega poduka o Svetem Duhu. Tedaj vzame v roke katoliške dogmatike, in glej, notri ne najde le dotičnega nauka natanko pojasnjene, marveč se čuti prisiljenega, predelati tudi ostale oddelke v istih knjigah, pri čemer pride do globokega prepričanja, da je katoliška Cerkve edino prava. Leta 1850 je postal katoličan in je prejel mašniško posvečenje. Leta 1865 je bil izpreobrnjenec imenovan za nadškofa v Westminsteru in 1875 pa povzdignjen med kardinale. Spisal je izvrsten sestavek o notranjem poslanju Svetega Duha.³

Predragi! Mi katoliški kristjani poznamo iz verskega zaklada svoje svete Cerkve celo in popolno resnico o bivanju, bistvu in delovanju Svetega Duha. Pri tem pa ni tajiti, da se ne zavedamo dovolj jasno te prevažne resnice v njenem polnem obsegu. Kako redko mislimo na Svetega Duha in kako malo molimo k njemu in kako slabo zidamo in zaupamo nanj in kako malokdaj ga na pomoč kličemo! In vendar je prihod Svetega Duha poglobitni sad in prvi blagoslovljeni nasledek odrešenja. Kdo nam posreduje

Prunner, Synopsis der dogmatisch-moral-theologischen Lehre von der Wirksamkeit des hl. Geistes. Eichstätt, 1891. — Froget, De l'habitation du St. Esprit dans les âmes justes. Pariz, 1901. — Vrlo, da, klasiško delo je Moritz Meschler S. J., Die Gabe des heiligen Pfingstfestes. Betrachtungen über den heiligen Geist. Freiburg im Br. 1917. Izdava 8. str. 560. — J. Deutz, Der heilige Geist. Dogmatisch-ascetische Erwägungen über sein Wesen und seine Wirksamkeit in der Kirche und in der Seele der Gläubigen. Mit einem Anhang: Neuntägige Andacht zu Ehren des hl. Geistes. Dülmen i. W. 1896. Mala 8°. Str. X + 365. — P. Peter Winkler C. ss. R., Vorträge über das Reich des Heiligen Geistes von Anbeginn, in der Fülle der Zeiten bis an's Ende der Welt. Paderborn, 1907. Trije zvezki. 245 + 280 + 265 strani. — Dr. Joseph Walter, Der Hl. Geist in seinen Gnaden und Gaben. Ein Belehrungs- und Betrachtungsbuch für das christliche Volk. Klagenfurt, 1902. Mala 8°. Str. IX + 438. — Dr. Wilh. Reinhard, Das Wirken des Hl. Geistes im Menschen nach den Briefen des Apostels Paulus. Freiburg im Br. 1918. 8°. Str. XV + 164. — Dr. Ivan Križanič, Razlaga novega Velikega Katekizma. Prvi del. V Mariboru, 1899. Str. 122–128. (Osmi člen apostolske vere). — Anton Veternik, Razlaga velikega katekizma ali krščanskega nauka. I. zvezek. V Ljubljani, 1901. Str. 268–291. (Osmi člen apostolske vere). — Dr. Gregorij Pečjak, Katoliška dogmatika. V Ljubljani, 1911. Str. 35–44. (Presveta Trojica).

³ Internal Mission of the Holy Ghost. London, 1875. Prevod v nemščino je oskrbel Dr. Chr. Stamm. Paderborn, 1877. — Razen tega je spisal kardinal-nadškof še dvojne knjižice v čast Svetemu Duhu: Der Hl. Geist, der Heiligmacher, in pa Die zeitliche Sendung des Hl. Geistes.

dragocene sadove tega božjega dejanja? Kdo nas posvečuje ter nas izpreminja v otroke božje? Kdo nas vzveličuje in povzdiguje v dediče nebes? Sveti Duh. In mi ga častimo tako skromno, se mu zahvaljujemo tako slabo, ker ga premalo poznamo. Morebiti razlaga to nepopolnost nekoličkaj razmerje, v katerem stojimo do Svetega Duha. Razmerje do nebeškega Očeta nam je kot njegovim otrokom bolj umevno — saj nam Jezus v Očenašu veli, ga tako imenovati v občevanju ž njim — enako nam je tudi bolj znan odnošaj do Sina božjega kot našega vzveličarja, rešitelja, prijatelja in brata, ki je hodil po zemlji med ljudmi. Sveti Duh stoji z nami v bolj skrivnosti polni, ker celo duhovni zvezi, ki je čutom oddaljena in se kaže dostopna le višjim zmožnostim duše. Duh veje, kjer hoče; njegov glas slišiš, pa ne veš, odkod pride ali kam gre. (Jan. 3, 8). Večinoma so le podobe ali znamenja, kakor golob, ogenj, piš, jezik, oblak, ki nam božjega Duha predstavljajo in predočujejo.

Sveti Duh nam je tako blizu in mi tega skoraj ne slutimo. On ne vodi in ne vlada samo le Cerkve, marveč on živi tudi v naši duši, on prebiva v našem telesu, on deluje z nami, ne sicer vidno in čutno, kakor nekoč Bog-človek Mesija, vendar pa istinito in resnično, sicer na duhoven način, ker se kaže ta način, ko smo po dovršenem odrešenju postali duhovnejši, našemu sedanjemu stanju bolj primeren in bolj naraven. Sveti Duh je med nami, in mi tega toliko da ne vemo. Po vnebohodu učlovečene Besede božje, druge božje osebe, je prišla na svet tretja oseba, božji Duh, da bi on prevzvišeno delo Jezusovo nadaljeval, da bi njegove zlahtne sadove ljudem delil, da bi to delo dopolnil in venčal. Sveti Duh prihaja v svoje kraljestvo, v svojo lastnino, pa njegovi ga ne sprejemajo, ker ga skoraj nič ne poznajo, ker se za njegov vzveličavni vpliv mnogo premalo menijo, ga mnogo premalo cenijo. „Kar se tiče nauka o Svetem Duhu“, piše profesor Jožef Jungmann D. J., „velja ponovna pritožba, da je on v oznanjevanju besede božje preveč preziran; naravna posledica tega je prikazen, da je tudi v zavesti največ kristjanov in v vajah verskega življenja spoznanje Svetega Duha, čislanje njegovega delovanja, hrepenenje po njem, čustvo nepogojne potrebnosti naproti njegovi luči in moči v visoki meri zapostavljeno. Omenjeno zanemarjenje stoji očividno s tem v najbližji zvezi, da sta pojem in pravo umevanje vsega nadnaravnega naši znanosti skoraj šla v izgubo“.¹

Jaz sam sem v kratki dobi svojega dušnopastirskega dela le dvakrat pridigoval o velikem Delivcu milosti in darov. Enkrat sem govoril o visokem pomenu vzvišenega binkoštnega praznika in drugikrat sem binkoštni pondeljek razpravljaj o milosti polnem

delovanju in ravnanju od Kristusa priklicanega Parakleta ali Tolažnika v Cerkvi in človeški duši. — Ob priložnosti delitve svetega birmskega zakramenta sem pač pogostoma pridigoval o Svetem Duhu. Njegov zakrament, sveto birmo, sem pojasnil na razne strani. Večkrat sem razlagal sedmere darove Svetega Duha, enkrat njegove dvanajstere sadove; dvakrat sem imel govor o njegovem prebivanju v nebesih v naročju božanstva, potem v stvarstvu, v Cerkvi in v človeških dušah. Večkaterekrati sem opisal pomen svetega ognja v stari zavezi in njega dovršeni posnetek v novem zakonu, ko se je Sveti Duh prikazal v gorečih jezikih nad apostoli, pa jih je posvetil in razsvetlil ter prebogato napolnil z darovi svoje milosti. V viharnem letu 1919 sem razložil gojencem duhovskega semenišča globoko pomembni izrek božjega Učenika: Ogenj sem prišel prineset na zemljo, in kaj hočem, kakor da se vname! Vsakikrat so poslušalci sledili za izvajanji z napeto pazljivostjo, s srčnim ganotjem in s hvalevredno stanovitnostjo.

V novejšem času so zelo povzdignili in močno razširili pobožnost in ljubezen do Svetega Duha nepozabni papež Leon XIII. V svojem apostolskem pismu *Provida matris caritate* z dne 5. maja 1895 so odredili devetdnevnic v čast Svetemu Duhu, da bi se on na pomoč klical ter bi se tako utrdilo kraljestvo božje in doseglo zopetno zedinjenje vseh krivo-vercev in razkolnikov. Saj je Sveti Duh — duh resnice in ljubezni, duh edinosti in sloge. Vrhu tega niso Njih Svetost Leon XIII. samo v svoji obširni okrožnici *Divinum illud munus* od 9. maja 1897 temeljito razjasnili nauka o Svetem Duhu, marveč so povabili vse škofove vesoljnega sveta, naj skrbijo za to, da bodo verniki vsepovsod Svetega Duha vedno bolj spoznavali ter zmeraj srčneje častili. — Ne dovolj! Leta 1902 je izšlo po naročilu svetega očeta pismo kongregacije svetih obredov do vseh škofov, ki zopet v spomin kliče v letih 1895 in 1897 zaukazano pobožnost k Svetemu Duhu pred binkoštnim praznikom in med njegovo osmino.² In tako se obhajata sleherno leto za zopetno zedinjenje ločenih kristjanov pred Binkoštni devetdnevnic in po Binkoštnih osemdnevnic, obe obdarovani z mnogimi odpustki, ki se dajo v prid obrniti tudi vernim dušam, v čast in hvalo Svetemu Duhu v vseh župnijskih cerkvah Lavantinske škofije.

Povedano me je nagnilo v tem burnem in skoraj brezupnem času k težavni duševni nalogi. Mi vsi potrebujemo duhovne pomoči, da govorimo o Svetem Duhu ne njegovi častitljivosti primerno, ker to je nemogoče, marveč primerno nezmotnemu nauku Cerkve o njenem vodniku in vladarju. Zatorej prosim

¹ Theorie der geistlichen Beredsamkeit. Innsbruck, 1895. Del II. str. 11.

² Cerkevni zaukaznik za Lavantinsko škofijo, 1902. Št. VI. odst. 32.

začetkom svojega duševnega dela Svetega Duha za njegovo božjo pomoč in milostno vodstvo, da bom o njegovem bistvu, delovanju in ravnanju prav mislil, dostojno pisal, vernike o tem brez pomote učil, pa da bom nje in sebe vnel in navdušil za bolj goreče češčenje, za bolj iskreno moljenje in klicanje našega Posvečevalca! Ne samo le govornik, temveč tudi poslušalec potrebuje nadnaravnega daru umnosti, da ne umeje česar drugega, kakor kar se uči. Sveti Duh sam je v svetem Pismu in v ustnem izročilu govoril in on je tudi o sebi govoril. In to hočemo premisliti, si k srcu vzeti in v dejanju izvrševati.

Sveti Duh nadomesti premilostno s svojo lučjo in s svojo izpodbudo, kolikor ta nepopolni list objega nima in pogrša. Jaz zidam na navdanje z močjo iz višave (Luk. 24, 49) in zaupam na moč Svetega Duha. (Dej. apost. 1, 8). Pridi Sveti Duh, napolni srca svojih vernih in užgi v njih ogenj svoje ljubezni, ti, ki si ljudstva vseh jezikov zbral v edinosti svete vere!

V Bogu Svetem Duhu preljubljeni!

Eden Bog je v treh osebah. Ta verska resnica je največja skrivnost naše svete vere. To poglavitno skrivnost skrivnosti moramo s ponižno vero moliti, toda dokazati in umeti je ne moremo, ker pre-sega naš vsakdanji razum. Pripogibajmo radi svoja kolena pred troedinim Bogom in kličimo s sv. Avguštinom iz globočine svojih src: „O tri med seboj enake in obenem večne osebe, edini pravi Bog, Oče, Sin in Sveti Duh, ki prebivaš v večnosti in v nedostopni luči! Ti, ki si stvaril zemljo v svoji moči in ki vladaš svet v svoji modrosti, svet, svet, svet Gospod Bog vojnih čet, močni in mogočni, pravični in usmiljeni, občudovanja, hvale in ljubezni vredni, edini Bog v treh osebah, ene bitnosti, moči, modrosti, dobrotljivosti, enovita in nerazdeljena Trojica! Vsa slava, vsa moč, vsa čast in vse veličastvo bodi Bogu Očetu in Sinu in Svetemu Duhu!“¹

Le eden Bog je, in v njem so tri osebe. Le ena in edina božja narava ali natura je, ki je večna, neskončna, vsemogočna, vir vse modrosti, dobrote in ljubezni. Pa ta ena božja narava je lastna trem osebam. Vsled podelitve te neskončne nature od prve osebe Očeta po roditvi na drugo osebo Sina, pa od Očeta in Sina po istočasnem dihu na tretjo osebo Svetega Duha so vse tri in vsaka v polni posesti ene božje narave. — Večni Oče, v praposesti neustvarjene in vse ustvarjajoče božje narave, jo od vekomaj sem nerazdeljeno daje Sinu. Ta druga oseba se imenuje Sin, ker je rojen po neskončnem umu, s katerim ga Oče postavi kot najpopolnejšo podobo samega sebe. Zato govori v psalmu večni Oče k njemu: Moj Sin si ti, jaz sem te danes rodil. (Ps. 2, 7). Sv. apo-

stol in evangelist Janez imenuje kaj rad drugo osebo Besedo. V začetku je bila Beseda in Beseda je bila pri Bogu in Bog je bila Beseda. (Jan. 1, 1). Kakor je namreč beseda res podoba in izrazba misli, tako je Sin dovršena slika, je v drugi božji osebi se kažoča bistveno enaka podoba Očeta.

Kakor pa Sin po božjem umu, tako izhaja Sveti Duh po božji volji ali po ljubezni. Hotenje pravzaprav ni nič druga, kakor ljubezen. Hoče se to, kar se ljubi, in ljubi se, kar se hoče. Sveti Duh izhaja torej po dihu ljubezni Očeta in Sina obenem. Ljubezen, s katero se prva in druga oseba vekomaj objemata, je tretja njima bistveno enaka oseba. Dih ljubezni ji podeljuje božjo naturo. Kako je to mogoče, si moremo le zelo nepopolno predstavljati, če pomislimo, da je dobrohotnost tako prav dih ljubezni, kakor tudi mi tistim, katere resnično ljubimo, dobro želimo, in čimbolj jih ljubimo, tembolj jim želimo in hočemo dobro. Pri tem pa naša volja in naša ljubezen ni v stanju, s to željo jim tudi res podeliti, kar jim želimo. Bistveno drugače pa je s hotenjem in z ljubljenjem božjim. Kar Bog želi, to tudi dá. Njegova volja, polna dobrote in ljubezni, je tudi volja, polna božje moči. Dih ljubezni torej, ki izhaja obenem od Očeta in Sina, ne ostaje prazno želenje, marveč obsega v sebi neizmerno ljubezen, neskončno dobrohotnost; zato tudi podeljuje neskončno dobroto.

Takšna dobrota pa je le Bog sam. Zatorej prehaja po tem dihu ljubezni Očeta in Sina obenem božja narava na tretjo božjo osebo, na Svetega Duha, ki je zategadelj tudi večna zastava in vez ljubezni med Očetom in Sinom. Odtod njegovo osebno ime Spiritus, Dihnjeneč, Dih, Duh. In Sveti Duh se imenuje, ker od njega izhaja vsa svetost in izpopolnitev. Svetost ima svoj sedež v volji, v ljubezni. V ljubezni božji celó doseže svojo dovršenost vsa svetost, ker nas ona stori Bogu podobne. Sveti Duh pa je dihnjena, neskončna, bistvena Ljubezen božja sama, torej sedež neskončne svetosti, svetosti, ki ga dela ne samo Bogu sličnega, temveč Bogu enakega, to je Boga.

1. S tem smo, ljubi moji, dospeli do nauka o Svetem Duhu, ki ga nalašč prednašam v tem velikonočnem listu, da bi zanj pridobil in vnel vaša srca. Ta vzveličavni nauk se da pojasniti kratko in krepko z naslednjimi besedami. Sveti Duh je tretja božja oseba, izhajajoča obenem iz Očeta in Sina. On je pravi Bog. On je Tolažnik, ki ga je Jezus Kristus svoji Cerkvi obljubil poslati in ga je resnično poslal. On vlada in družni Cerkev, posvečuje ljudi zlasti po zakramentih s tem, da jim deli svoje milosti in darove in sadove, pa jim vliiva čednosti in ponuja blagosti. Od njega prihaja sleherna svetost, zavoljo česar se posebej imenuje Sveti, Svetitelj, Posvečevalec.

¹ Soliloquia animae ad Deum.

a) Dvoje klasiških mest nam podaje sveto Pismo, ki je prav od Svetega Duha navdihnjeno, kateri nam jasno in glasno dokazujeta, da je Sveti Duh tretja božja oseba, različna od Očeta in Sina. Oseba se imenuje razumno, prosto bitje, ki obstoji samo za sebe in samostojno deluje in k delovanju ne potrebuje nobenega drugega bitja. Ta določitev pojma osebe se očitno ujema pri Svetem Duhu. Naš Gospod in Vzveličar je naročil svojim apostolom: Pojdite in učite vse narode in krščujte jih v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha! (Mat. 28, 19). V tem svetopisemskem stavku je čisto natanko Sveti Duh razločen od Očeta in od Sina — kot lastna, kot tretja oseba v božanstvu, ki ga zaznamuje izraz in nomine, v imenu. — In orel med evangelisti sv. Janez uči solčno-jasno: Trije so, ki dajejo pričevanje v nebesih: Oče, Beseda in Sveti Duh. (I. Jan. 5, 7). Po tem zaslulem jonejskem odstavku ali odlomku so torej trije v nebesih, ki imajo v odličnem zmyslu moč spoznavati, hoteti in delovati in potemtakem pričevanje dajati v nebesih. Dalje pravi knjiga knjig o Svetem Duhu, da je prišel v vidni podobi goloba nad Jezusa pri krstu v reki Jordanu (Luk. 3, 22), potem da se je spustil na apostole v podobi razdeljenih ognjenih jezikov (Dej. apost. 2, 3) in pozneje da jim je zapovedal odločiti v apostolsko službo Savla in Barnaba (Dej. apost. 13, 2—4), ki sta bila na to od njega samega poslana.

Mi moramo neomajno trdno za resnico imeti, da je Sveti Duh oseba, ker mu sveto Pismo kakor Očetu in Sinu prilastuje prav tiste znake mišljenja in hotenja, govorjenja, zapovedovanja in delovanja. Po njem, piše sv. Pavel, ta prekipeča posoda Svetega Duha, se nam je Bog razodel, in on preiskuje vse, tudi najglobokejše skrivnosti božje. (I. Kor. 12, 11). On je učenik, ki nas uči, je tolažnik, ki nas pomirja. Saj je dejal Vzveličar sveta učencem: Kadar pa pride Duh resnice, vas bo učil vso resnico. (Jan. 16, 13). In Jezus je dal Simonu večnega spomina vredno obljubo: Jaz bom Očeta prosil, in vam bo dal drugega tolažnika, da pri vas ostane vekomaj, Duha resnice, ki ga svet ne more prejeti, ker ga ne vidi in ga tudi ne pozna. Vi pa ga bote poznali, ker bo pri vas ostal in bo v vas. (Jan. 14, 16. 17). Iz te tolažbe polne obljube nezmotno izhaja, da so v Bogu tri, druga od druge razločene osebe. Ena, ki prosi, druga, ki da ali pošlje, in tretja, ki je dana ali poslana.

b) Še druga resnica se razodeva in sije iz tega prevažnega svetopisemskega mesta, gotova resnica namreč, da Sveti Duh izhaja obenem od Očeta in Sina. Katoliška Cerkev uči, da je oseba Očeta sama od sebe, to se pravi, da Oče nima ne začetka ne vzroka svojega bivanja. Oseba Sina pa je iz Očeta od vekomaj rojena, to pomenja, da je Oče večni za-

četnik in večni vzrok bivanja Sinovega. Ta roditelj se godi po večnem umu Očetovem. Kakor je beseda podoba uma, tako je božja Beseda, druga oseba, posnetek in odsev Očeta. Nadalje uči nezmotljiva Cerkev, da oseba Svetega Duha od vekomaj izhaja od Očeta in Sina, da je on njun skupni dih (*πνεῦμα*, spiritus) ali da sta Oče in Sin skupni vzrok bitju Svetega Duha. Volja Očeta in Sina ali njuna medsebojna osebna ljubezen je lastna, je tretja božja oseba. Kaj čuda, da se v svetem Pismu Duh Očeta včasih imenuje Duh Sina. Včasih je poslan od Očeta, včasih od Sina. Niste vi, tako je pomiril Jezus dvanajstere blagovestnike zavoljo besed vzveličanja, ki govorite, ampak Duh vašega Očeta je, ki v vas govori. (Mat. 10, 20). In misijonar narodov sv. Pavel, ki nad 100 krat Svetega Duha v svojih listih častno omenja, piše Galačanom: Ker ste sinovi, je Bog poslal Duha svojega Sina v vaša srca, ki kliče: Abba, Oče! (Gal. 4, 6).

Enaki nauk o izhajanju Svetega Duha je oznanil drugi občni cerkveni zbor ali prvi zbor carigrajski, ki je bil leta 381 obhajan nalašč zastran prepira o osebi Svetega Duha. Zbrani cerkveni knezi so klicali slovesno: „Verujemo v Svetega Duha, Gospoda in oživljalca, ki izhaja iz Očeta (in Sina), ki ga z Očetom in Sinom vred molimo in slavimo, ki je govoril po prerokih“. Ves nauk o Svetem Duhu, kakor zlasti o njegovem izvoru in izhodu izpričuje nedvoumno Symbolum Athanasianum ali tista glasovita, od vesoljne Cerkve dobesedno sprejeta veroizpoved velikega nadškofa Aleksandrijskega sv. Atanazija — kakor se domneva — ki se v njej moli: „Druga je oseba Očeta, druga Sina, druga Svetega Duha; pa eno je božanstvo Očeta in Sina in Svetega Duha, enaka slava, enako večno veličastvo. — Oče ni od nikogar postal, ni ustvarjen, ni rojen. Sin je od Očeta samega, ni postal, ni ustvarjen, ampak je rojen. Sveti Duh je od Očeta in Sina, ni postal, ni ustvarjen, ni rojen, marveč izhaja od Očeta in Sina“. Te besede so jasne kot solnce in ne potrebujejo nobenega pojasnila.

Ko so pozneje med Grki nastopili krivoverci, ki so trdili, češ, da Sveti Duh izhaja samo le iz Očeta, so bili na tako imenovanih unijonskih konciljih v Lyonu 1274 in v Florenci 1438 iz Cerkve izobčeni, in po pravici je bilo v veroizpovedi pristavljeno *Filioque* in iz Sina. O, da bi se vendar grška cerkev dala podučiti o bitnosti Svetega Duha, ona bi zopet kakor zelena veja na drevesu prave Cerkve vzcvetela, oživljena od Svetega Duha, ki se je od nje umaknil zavoljo tega verskega stavka in zavoljo zavržbe rimskega primata ali prvenstva! Nesrečni razdor bi bil brž odstranjen. Saj je Sveti Duh vendar Duh resnice in ljubezni, ki sta edini v stanju, trajno združiti razdvojene narode in ločena ljudstva.

c) Preljubi! Ne smem opustiti, vas glede na Svetega Duha kratko podučiti o apropiaciji ali o prilastovanju, ali povedati vam, kaj se božji osebi Svetega Duha zlasti pripisuje.

Karkoli se v svetu zgodi, ni delo izključno samo le ene osebe presvete Trojice, marveč je delo vseh treh oseb. Karkoli Bog stori, na tem imajo vse tri osebe skupen delež tako sicer, da nobena ne dela brez druge, da nobena ne stori manj kakor druga. Vendar pa se nekatera dejanja, ki jih Bog v svetu izvršuje, prilastujejo prvi, zopet nekatera drugi in še druga tretji božji osebi. Tako velja stvarjenje in ohranitev sveta za delo Očetovo, odrešenje človeškega rodu za delo Sinovo. Posvečevanje in vzveličevanje se pripisuje Svetemu Duhu, vsled česar se tudi on v odličnem pomenu imenuje Svetitelj, Vzveličevalec, Bog ljubezni, dobrote in usmiljenja.

Mila ta imena se razlagajo s tem, da izhaja tretja oseba iz imanentnega ali vsobnega, neprehajavnega delovanja volje, katere temeljno dejanje je ljubezen. Odtod osebna imena amor, nexus Patris et Filii, to se pravi, osebna ljubezen, vez ljubezni med Očetom in Sinom, tudi donum Dei, dar božji, ker je ljubezen izvor vsake podaritve, da, darilo samo in prvo darilo. Ljubezen se razodeva kot neko življensko, oživljajoče gibanje,¹ odtod označba izhajanja tretje osebe, da je dihanje, odtod določba njenega osebnega svojstva, da je dihnjena, odtod njeno ime Spiritus Sanctus — *Spiritus*, ker je dih ljubezni, *Sanctus*, ker pripada volji ravnotako svetost kot izpopolnitev, kakor umu modrost. Iz tega vzroka se prilastujejo tretji osebi pridevki vsedobrotljivosti in svetosti, potem dela ljubezni, tudi dovršitev tistega, kar prva oseba sklene in druga izvede, ker je tretja oseba pečat, dovršek, sklepnik Trojice.² Torej Svetemu Duhu se prilastujejo takovšna dela, ki iz njih v odlični meri odseva ljubezen božja do ljudi, ker je njegova osebna lastnost, da izhaja iz Očeta in Sina kot njuna medsebojna ljubezen.³

Kaj ne, ljubi moji kristjani, skrivnosti poln je slišani nauk o tretji osebi v moljenja vredni Troedinosti. Omejeni človeški um bi ga ne bil nikdar spoznal, če bi nam ga Bog sam ne bil razodel. Tega verskega nauka ne premoremo doumeti, zato ga ne čemo nemodro raziskovati po pametnem nasvetu modrega Salomona: Kdor veličastvo preiskuje, ga častitljivost potare. (Preg. 25, 27). Pač pa

¹ Vitalis motio et impulsio. (Sv. Tomaž Akv., Summa I. vpr. 27. čl. 4).

² Johann Sachs, Heiliger Geist. (Kirchliches Handlexikon. München, 1907. Zv. I. str. 1621 in 1622). — Simar, Heiliger Geist. (Wetzer und Welte's Kirchenlexikon. Freiburg im Br. 1888. Zv. V. St. 210 nsl).

³ Catechismus romanus. Del I. pogl. 9. vpr. 7. Cum Spiritus a divina voluntate veluti amore inflammata procedat, perspicit potest, eos effectus, qui proprie ad Spiritum Sanctum referuntur, a summo erga nos Dei amore oriri.

hočemo nezlomno trdno verovati božji besedi brez praznega preiskovanja in brezkoristnega razmišljanja. Po naročilu Sina božjega nismo samo le v imenu Očeta in Sina, marveč tudi v imenu Svetega Duha krščeni. In Kristus zagotavlja: Kdor veruje in bo krščen, bode vzveličan. (Mark. 16, 16). Ker smo torej krščeni tudi v imenu Svetega Duha, moramo verovati tudi v to božjo osebo, da bomo vzveličani. Osmi člen apostolske vere nam bodi vselej svet in svet: *Credo in Spiritum Sanctum*. Verujem v Svetega Duha. Po vsem njegovem obsegu in po polni njegovi vsebini ga hočemo neomahljivo verovati, v življenju hlabro spoznavati in junaško izvrševati.

d) V nadaljnjem razvitku verskega nauka o tretji osebi uči katoliški katekizem, da je Sveti Duh pravi Bog. Temeljno to resnico neovržno dokazuje sveto Pismo na tistih mestih, ki v njih Svetega Duha določno imenuje Boga ali mu prideva božje lastnosti in moči. Le nekatera mesta hočem navesti, pa takšna, ki naš nauk polnoveljavno in pregledno izpričujejo.

Ko je bil Ananija prodal svojo njivo in položil le en del denarja k nogam apostolov, mu je sv. apostol-knez Peter očital to zvijačnost, kličeč: Zakaj je izkušal satan tvoje srce, da si lagal Svetemu Duhu? Nisi lagal ljudem, ampak Bogu. (Dej. apost. 5, 3. 4). Sveti Duh se tukaj izrečno imenuje Bog. — Nadalje pripisuje sveto Pismo Svetemu Duhu takovšne lastnosti in moči, ki gredo edino le Bogu. Ono ga imenuje učenika resnice, ki pozna vso resnico in jo zato tudi more vernikom nezmotno oznanjevati. (Jan. 16, 13). Jasno in razločno piše blagovestnik sveta sv. Pavel: Nam pa je Bog razodel po svojem Duhu; zakaj Sveti Duh vse preišče, tudi globokosti božje. Tako tudi, kar je božjega, nihče ni spoznal, kakor le Duh božji. (I. Kor. 2, 10. 11).

In sv. Peter imenuje Svetega Duha početnika svetega Pisma in zlasti proroških napovedb: Spiritu Sancto inspirati locuti sunt sancti Dei homines. Od Svetega Duha navdihnjeni so govorili sveti možje božji. (II. Petr. 1, 20. 21). Knjiga Modrosti uči o božjem Duhu, da napolnjuje vesoljni svet (Modr. 1, 7), in psalmist poje, da Sveti Duh vse ohranjuje in vlada. (Ps. 103, 30). Drugi apostol-knez ga imenuje vsemogočnega, mu pripisuje čudeže in znamenja in vse izredne darove milosti, s katerimi so bili ljudje obdarovani. (I. Kor. 12, 8—10). Vrhutega pravi o njem da on ljudi opravičuje in posvečuje. (I. Kor. 6, 11). Vse to more storiti samo le Bog; zatorej mora Sveti Duh kot izvrševalec teh dejanj biti Bog in Gospod.

Predragi! Po prednašanem moramo do Svetega Duha gojiti božjo čednost vere, moramo mu izkazovati božje čiščenje in moljenje. Božji Sin sam je izrekel strašno grozljivo, da preklinjanje zoper Svetega

Duha ne bo odpuščeno ne na tem svetu in ne na drugem. (Mat. 12, 31. 32). Dvignimo se torej, pa spoznajmo in molimo v vsej ponižnosti s sv. Atanazijem: „Eno je božanstvo Očeta in Sina in Svetega Duha, enaka slava, enako večno veličastvo. Kakršen Oče, takovšen Sin, takovšen Sveti Duh. Neustvarjen je Oče, neustvarjen Sin, neustvarjen Sveti Duh; neizmeren Oče, neizmeren Sin, neizmeren Sveti Duh. Tako je Oče Bog, Sin je Bog, Sveti Duh je Bog. Oče je Gospod, Sin je Gospod, Sveti Duh je Gospod“.

Potemtakem je Sveti Duh z Bogom Očetom in Sinom enega bistva in ene nature. On je pravi Bog. In zagadelj mu gre božje češčenje. Kličimo torej vsak čas v najgloblji spoštljivosti: Čast bodi Očetu in Sinu in Svetemu Duhu, kakor je bilo v začetku, tako zdaj in vselej in na vekomaj! Tribus honor unus. Trem ena čast. Molimo Boga Svetega Duha z vso ponižnostjo in prisrčnostjo; zakaj od njega in po njem in v njem je vse, njemu bodi slava na vekomaj! (Rimlj. 11, 36). Trojiško nedeljo poje Cerkev v prazniškem opravilu zahvalnic prekrasni odpevek, ki tako točno ponovi nauk, da so tri osebe le en Bog. Ex quo (Patre) omnia, per quem (Filium) omnia, in quo (Spiritu) omnia. Ipsi gloria in saecula! Hvalimo Svetega Duha z ustmi, ljubimo ga s srcem, povečujmo ga s čednostnim življenjem, darujmo mu vse zaupanje in upanje, slušajmo njegov glas, njegove navdihe in nasvete, ker on je naš razsvetljevalec, posvetitelj, osrečevalec in blažitelj!

2. Ljubi moji! Doslej smo vsi, pisatelj, bralci in poslušalci, navdani z močjo iz višine, občudujoč premišljevali skrivnosti polno notranje življenje Svetega Duha. Zdaj pa hočemo v svojo izpodbudo in tolažbo, v svojo povzdigo in dušno veselje razmišljati njegovo delovanje na zunaj, njegovo delo v svetu, v človeku, v Cerkvi.

a) Sveti Duh je deloval v vseh časih in v vseh narodih dobrodejno in kaj vzveličavno. Tudi med pagani je sejal seme modrosti in je razsvetljeval posamezne može tako, da se še dandanes čudimo nad njihovo bistrumnostjo in modrostjo.¹ Kdo ne strmi nad grškimi modrijani Sokratom in Heraklitom, Platonom in Aristotelom? Kdo ne prebira rad rimskih modroslovcev Cicerona, Seneka, Marka Avrelija, nadalje slovstvenikov Vergilija in Tacita, da molčim o svetovnih modrijanih drugih ljudstev, kakor o kitajskem modrovalcu Konfutsiju, čigar nraoslovje obsega visoke in lepe misli, o perzijskem Firduziju in o podobnih?

¹ Poseben je modroslovca in mučenca sv. Justina nauk o Λόγος σπερματικός. Tudi predkrščanski svet da ni ostal brez vsega spoznanja resnice, saj je božji Λόγος (= Beseda) razsvetljeval zatemneli svet, je sejal nanj semenska zrna (σπέρματα) resnice. Zato so pagani imeli v modroslovju marsikatero drobtino resnice. (Dr. Johannes Alzog, Grundriß der Patrologie. Freiburg im Br. 1888. Str. 82. št. 3).

b) Veliko več in očitneje kakor pri kateremkoli drugem narodu je deloval Sveti Duh med izraelskim ljudstvom, ki je v njem obujal znamenite može, katerim je polagal v um svete reči in mogočne besede resnice, po katerih je napovedoval prihodnjega Odrešenika sveta in po katerih je ves svet podučeval in vzgojeval. Sveti Duh je deloval v očakih, je vodil Mozesa, je izpodbujal Davida in Salomona, je razsvetljeval pisatelje svetih knjig in jih je varoval zmot. Zlasti je govoril Sveti Duh po prorokih, kakor molimo mi duhovniki v veroizpovedi svete maše, qui locutus est per prophetas. On je navdihoval velike vidce Izaija in Jeremija, Ezehiela in Daniela z Baruhom, on je obudil dvanajstere male proroke, med katerimi je duhovni prenovitelj svoje dobe Joel njegovo izlitje na visoki binkoštni praznik naprej napovedal, kakor je to sv. Peter z vsem poudarkom naglašal v svojem presunljivem binkoštnem govoru. (Dej. apost. 2, 16—21). Pa ne le duhovite može, tudi duhovite žene je obujal Sveti Duh, kakor Mirjamo (Eksod. 15, 20), Debboro (Sodn. 4, 4), Huldo (IV. Kralj. 22, 14), Ruto, Ano, Estero, Judito, makabejsko mater.

c) Ko je nastopila dopolnitev časov, se je zgodilo po vplivu Svetega Duha, da si je Jezus željno pričakovani Mesija, v najčistejšem naročju deviške matere Marije privzel človeško naravo in da je na njem kot Sinu človekovem počivala polnost vseh milosti in darov. Pri krstu v Jordanu po že v materinem telesu od Svetega Duha izvirnega greha očiščenem sv. Janezu je prišel Sveti Duh v podobi goloba nad Kristusa. On je peljal Krščenca v puščavo, da se je z molitvijo in s postom pripravljaj za nastop svoje javne učeniške službe. Kaj čuda, da je Jezus zatrjeval sam o sebi: „Duh Gospodov je nad menoj; zato me je mazilil in poslal oznanjevat evangelj ubožcem, ozdravljat potrta srca, napovedovat jetnikom rešitev in slepim pogled, izpuščat zatirane v prostost, oznanjevat milostno leto Gospodovo in dan povračila“. Jezus je namreč v shodnici mesta Nazareškega, v katerem je bil izrejen, razlagal, da je prorokovanje velikega Izaija zastran napolnitve Mesijeve z darovi Svetega Duha nad njim dopolnjeno. (Luk. 4, 16—21).

Sveti Duh je napolnil sv. Elizabeto, da je Marijo kot mater Gospodovo pozdravila in povečevala; in Marijo je vnel k petju visoke pesmi *Magnificat*.² Ker je dan, ko pišem ta pastirski list, praznik Marijinega očiščevanja ali Svečnica, zato posebej omenim, kako je Sveti Duh osivelega Simeona vodil, tolažil, ga k novorojenemu Mesiju pripeljal, pri čemer je sveti starček zapel krasno pesem svojega slovesa od tega sveta. Prav tako je Sveti

² P. Johannes Janssen S. V. D., Maiblume zu Ehren der unbefleckten Braut des Hl. Geistes, des Gottes der schönen Liebe. 7. Aufl. Steyl, 1908. Mala 8°. strani 308.

Duh razsvetlil pobožno prorokinjo Ano, da je božje dete Jezusa videla, spoznala in molila. (Luk. 2, 26).

Izredno dobrotno je vplival Sveti Duh na apostole. Jezus je obljubil svojim učencem, da bo jim po svoji vrnitvi k Očetu poslal Tolažnika, da bo jim dal in zapustil Parakleta, ki jih bo učil vse in jih bo spomnil vsega, kar so slišali od svojega Učenika. (Jan. 14, 26; 16, 7). Na čudoviti prvi binkoštni praznik se je uresničila tolažljiva obljuba, kakor molimo v častitljivem delu rožnega venca: Ki si nam Svetega Duha poslal. Poslednji dar nebes, Sveti Duh, je bil ljudem podeljen. Ž njim je zdaj razodeto bitje vsega bitja. Da bi prišel še kdo iz nebeške družbe, bi bilo nepotrebno; zakaj vse je zdaj jasno. Duh Gospoda zemlje je sedaj že napolnil vesoljni svet.

Ko so bili apostoli z Marijo deseti dan po vnebohodu Gospodovem proti deveti uri zjutraj zbrani v zgornji dvorani Sionske hiše, glej, tedaj je vstal nanagloma šum, kakor prihajajočega silnega viharja, je prodril v dvorano in je napolnil vso hišo. Prikazali so se zbranim razdeljeni jeziki kakor ognja, in so se usedli na vsakega izmed njih. (Dej. apost. 2, 1 nsl). V tem silnem viharju, v teh plamenečih jezikih se je Sveti Duh razlil nad apostole. Oni so bili kakor novorojeni, so bili posvečeni in razsvetljeni tako, da so začeli govoriti v jezikih, katerih se niso nikdar učili. On je vnel njihova srca z nebeškim ognjem, jim je odvzel ves strah in vso plašljivost, jim je odprl spoznanje nauka Jezusovega, jih je napolnil s pogumom in z močjo za neustrašeno oznanjevanje večno veljavnih vzveličanskih resnic. Sveti blagovestniki so se tudi vselej popolnoma in živo zavedali posesti Svetega Duha. To so pokazali na prvem cerkvenem zboru v Jeruzalemu, čigar sklepe so uvedli z znamenitimi, za vse poznejše čase kot pravilo veljavnimi besedami: *Ἐδόξεν γὰρ τῶ ἀγίῳ Πνεύματι καὶ ἡμῖν. Visum est enim Spiritui Sancto et nobis.* Dopadlo je Svetemu Duhu in nam. (Dej. apost. 15, 28).

d) S prihodom Svetega Duha je pričelo očitno delovanje svete Cerkve, ki jo je Jezus Kristus ustanovil in sezidal. To Kristusovo Cerkev vlada v vseh časih Sveti Duh, kakor ji je božji ustanovnik in stavitelj obljubil z besedami: „Jaz bom Očeta prosil, in on vam bo dal družega Tolažnika, da pri vas ostane vekomaj“. In božji ustanovitelj je še pristavil: Kadar pride on, Duh resnice, vas bo učil vso resnico. (Jan. 14, 16; 16, 13). Iz tega sledi nujno, da večni Sin božji katoliško Cerkev po Svetem Duhu uči, varuje, vodi in vlada. Sveti Duh je bil spočetka katoliške Cerkve skrivni varih in mogočni vodnik in bo ostal to skozi vse čase do drugega prihoda Jezusa Kristusa. On je duša in srce Cerkve. On je podoben ognjenemu steburu, ki je kazal Izraelcem pot v obljubljeni deželo.

Izredno blagodejno je deloval ta Duh Očeta in Sina na prve kristjane v Jeruzalemu tako, da so ostali stanovitni v nauku apostolov, v lomljenju kruha in v molitvah, da so vse med seboj skupno imeli in drug drugemu delili, da so vsak dan ene misli v tempelju ostajali, Boga hvalili, vsemu ljudstvu prijetni bili in se vedno množili po številu. Bili so enega srca in enega duha. (Dej. apost. 2, 42—47; 4, 32). Kolika radost in blaženost pri tej vzajemnosti in ljubezni! Nekdaj so bili tmina, sedaj pa so postali luč v Gospodu. Sveti Duh je naredil to njihovo preobrazbo, je dosegel vse dobro v njih. Od njega je došla vsa svetost, je izviral vsak dober nagib, je prišla slednja dobra lastnost, sleherna čednost. Še zmeraj prihaja vse, kar pri človeku dobrega in svetega v srcu nastaja, od Svetega Duha in se od njega v družbi s prosto človekovo voljo izvršuje.

Katoliški kristjani! Zberimo nekoliko svoje misli ter si potem napravimo iz zgornjih štirih odlomkov dobre sklepe in vzveličavne odloke! Ker vemo, da je Sveti Duh venomer dobrodejno vplival na ljudi in da se mora vse dobro in veliko, kar se je kedaj na svetu godilo in se še godi, pripisovati njemu, mu moramo za to dajati prisrčno zahvalo. Zahvalimo se njemu, da je razsvetlil naše predstarše in da jim je pokazal pot do časne sreče in do večnega vzveličanja. Brez tega dobrotljivega vpliva bi ljudstva še v bogapozabnosti živela in tavela.

Ker nadalje Sveti Duh k nam po ustih matere Cerkve govori, njo uči in na vse spominja, kaj da naj prednaša svojim otrokom, zatorej smo popolnoma varni, da nam ona oznanjuje čisti in pravi nauk Jezusa Kristusa. Ljudje so zmotljivi, Sveti Duh je večna resnica in neskončna modrost, ki se ne more motiti ter ne more drugih motiti in ne varati. Zategadelj moramo nauk Cerkve nepogojno in brez pridržka sprejeti, ga trdno verovati in po njem zvesto in vestno živeti. Cerkev je nezmotljiva učiteljica božje resnice, ona uči to, kar ji Sveti Duh narekuje. O, kako srečni in presrečni smo v eni, sveti, katoliški in apostolski Cerkvi, ki jo Sveti Duh neprenehoma z nebeško modrostjo razsvetljuje, varuje in krepi!

3. Krščanski verniki! Tolažbe polne resnice smo slišali doslej o Svetem Duhu. Pa ne manj tolažilne in blažilne bomo izvedeli iz pojasnitve, kako da Sveti Duh na nas duhovnike in na lajike tako blagodejno deluje, da nam vsem deli prevelike darove ter se nam tako kaže najdobrotljivejšega prijatelja in najljubeznivejšega pomočnika.

a) Najvzvišenejši dar Svetega Duha je človeku posvečujoča milost z vlitimi čednostmi, ki ga posvečuje in opravičuje, mu pridobiva nadnaravno življenje, otroštvo božje in dediščino nebes. Da živi življenje otrok božjih, mu on daje dejansko, pod-

pirajočo milost, ki je začasna nadnaravna notranja pomoč božja za opravljanje vzveličavnih del. Ona razsvetljuje um in nagiblje voljo, storiti kaj koristnega za večno vzveličanje.

Milost sploh je vsak dar, ki ga človek prejme brez vsakega zasluženja. Pravzaprav pa znači beseda milost božja to, kar Bog Sveti Duh stori v nas, ko nam pride s svojo pomočjo naproti, nas, ako smo duhovno mrtvi, zopet oživi, obudi in ozdravi. Vsi pripomočki, ki se jih Sveti Duh poslužuje, da nas očisti, opraviči, posveti, okrepi in utrdi, so obseženi v besedi milost. Vse to dela Sveti Duh v nas na tajen, skrit način brez našega zasluženja, edino le iz čiste dobrote in iz same gole ljubezni.

Tako si človek ni z ničimer zaslužil, da je iz vode in Svetega Duha preroben k pravemu in vzveličavnemu življenju. (Jan. 3, 3—6). Zato pripazuje bistrourni Pavel: Je pa milost, tedaj se ni zgodilo za dela, sicer milost ni več milost. (Rimlj. 11, 6). Milost božja je torej tista pomoč, ki nam jo daje Sveti Duh h krepostnemu, svetemu življenju. Milost božja je neskončno zasluženje Jezusa Kristusa. Bog človek nam jo je pridobil s svojim bridkim trpljenjem in s svojo smrtjo na križu. Sveti Duh pa nam jo deli, nam jo vliva v naše duše. Milost božja je največji dar. Ona je k večnemu življenju neobhodno potrebna. Mi moramo natanko znati in verovati šesto temeljno resnico, da je namreč milost božja k vzveličanju potrebna. Brez milosti božje je človek podoben zemlji, kateri je sicer dana moč, roditi vsake vrste rastlin in zelišč, ki jih pa ne rodi, ako ji Bog ne daje solnca in dežja. Brez milosti je človek kakor mladika, ki je odrezana od vinske trte, je sličen očesu brez luči, ptiču brez peruti, ladji brez jadra, vozu brez koles.

Milost božja je pri pripravljenosti volje delavna in zmagovita. Sveti Duh ustvari v človeku novo srce. Milost ga prerodi. Ona oživi k večnemu življenju, ona da sposobnost za večno blaženost ali za gledanje Boga. Ona razsvetli grešnika, ga gane k pokori in k poboljšanju, ga potegne h Bogu. Milost je mogočna in zmagovalna. Iz sovražnikov napravi prijatelje božje. Mislimo na Mateja, Zaheja, Marijo Magdaleno; spomnimo se desnega razbojnika Dizmaza, potem Savla, Avguština. Iz Savla, krvoločnega volka zoper Kristusa in kristjane, je postal Pavel, najsrčnejši boritelj za Jezusa, najhrabrejši branitelj Cerkve. Iz pohotnega manihejca Avguština je postal svet spoznavalec, škof in cerkveni učenik, ki je najbolj duhovito pisal o milosti in se zato imenuje doctor gratiae, učenik milosti. — Vendar pa nas milost nikakor ne sili. Ona je mogočna, ne vzame pa nam naše proste volje. Iščimo jo! Ne upirajmo se ji! Ž njo premoremo prevladati vse hudo in dovršiti vse dobro.¹

¹ O milosti izvrstno podučil bralca naslednje, vedno nove izdave doživljajoče delo: Dr. M. Jos. Scheeben, Die

b) Preljubi kristjani! Sveti Duh nam deli milost božjo neposredno po zakramentih, posredno po daritvi svete maše, po zakramentalih, odpustkih, molitvah, miloščinah in po drugih dobrih delih. Sveti zakramenti so pripomočki, s katerimi Sveti Duh dela, ko človeku posvečujočo milost nanovo podeljuje ali pomnožuje in še k temu prideva vsakemu zakramentu lastno dejansko milost.

Pri krstu se krščenec očisti izvirnega greha, se v Kristusu kot nova stvar iz vode in Svetega Duha prerodi in posveti za večno življenje. Kdor ni preroben iz vode in Svetega Duha, ne more iti v božje kraljestvo, je podučil Jezus strmečega Nikodema. (Jan. 3, 5). — Birma potrdi birmanca v duhovnem življenju po Svetem Duhu. Ona je naravnost zakrament Svetega Duha.² — V najsvetejšem Zakramentu altolja se hranimo z rešnjim Telesom Kristusovim in se napajamo z njegovo rešnjo Krvjo po Svetem Duhu; saj je on upodobil človeštvo Kristusovo v naročju Marijinem.

V zakramentu pokore nam Sveti Duh odpušča grehe. Saj je od mrtvih častito vstali Vzveličar pri svoji prikazni na velikonočni večer dihnil v svoje apostole ter dejal: Prejmite Svetega Duha! Katerim bote grehe odpustili, so jim odpuščeni; katerim jih bote zadržali, so jim zadržani. V svetem velikonočnem času mora pač sleherni k temu zavezani škofljan prejeti ta milosti polni zakrament. Vsi moramo moliti: Odpusti nam naše dolge! Izgubljeni sin je vstal ter je nastopil pot, ki pelje k očetu nazaj. — Po maziljenju s svetim oljem zadobi kristjan potrebno milost v dušno vzveličanje in večkrat tudi

Herrlichkeiten der göttlichen Gnade. Freiburg im Br. 1908. Osmo izdaja. Enajsto izdajo pripravlja dobro znani dominikanec Albert Maria Weiß.

² Nikakor ne pogrešamo znamenitih spisov, ki z znanstvenega in s poljudno porabnega stališča obravnavajo drugi ta zakrament. Vitassejevo učeno in obsežno delo se nahaja v XXI. zvezku zbirke Theologiae cursus completus pri Migneju 546 nsl. — Temeljite monografije ali samospise o zakramentu potrdbe podajeta Nefefny, Die Firmung. Passau, 1869 in pa Welz, Das Sakrament der Firmung. Breslau, 1847. — V najnovejšem času sta razložila nauk o sveti birmi v veroučnem, zgodovinskem in obredoslovnem oziru: Dom Laurent Janssens O. S. B., La confirmation. exposé dogmatique, historique et liturgique. Lille, 1888. in pa Dr. Max Heimbucher, Die heilige Firmung, das Sakrament des heiligen Geistes. Für den praktischen Seelsorger. Augsburg, 1889. 8°. str. IV+328. — Maltzew, Die Sakramente der orthodox-katholischen Kirche des Morgenlandes. 1898. — Johannes Bapt. Umberg S. J., Die Schriftlehre vom Sakrament der Firmung. Eine biblisch-dogmatische Studie. Freiburg im Br. 1920. Vel. 8°. str. 280. — Sakrament potrdbe. (Dr. Ivan Bujanović, Sveti sakramenti po nauku katoličke crkve. I. svezak. U Zagrebu, 1895. Vel. 8°. strani V + 525. O birmi je govor od strani 257 do 298). — Dr. Ivan Križanič, op. cit. Drugi del. V Mariboru, 1901. Str. 380—393. (Zakrament svete birne). — Anton Veternik, op. cit. III. zvezek. V Ljubljani, 1902. Str. 109—137. (O sveti birmi). — Collectio rituum dioeceseos Lavantinae. Marburgi, 1896. Str. 50. — Zakrament svete birne. (Sveto opravilo. Sedma izdaja. V Mariboru, 1905. Str. 202—215).

v telesno zdravje. Bolnika Sveti Duh pripravi in popelje na pot v nebeško kraljestvo. — V mašniškem posvečenju prejme posvečenec čisto posebej Svetega Duha, da more vredno deliti skrivnosti božje, da je *minister Christi, adiutor Dei* — služabnik Kristusov, pomočnik božji. — V zakramentu svetega zakona podeli Sveti Duh krščanskima zaročencema milost poklica, da moreta mnogotere in velike dolžnosti zakonskega stanu Bogu prijetno izpolnjevati.

Tako, ljubi moji, dobivamo po svetih zakramentih najdražje zaklade, ki daleč, daleč presegajo vse dobrine in dragotine tega sveta. Mi prejemo bogate milosti. In stojimo pri Bogu v milosti, nam ne more škodovati nobena nemilost tega sveta. Izgubimo ljubezen božjo, nam ne pomaga ljubezen vsega sveta nič in popolnoma nič. Prosimo torej Gospoda Boga, da nas naj dobrohotno preskrbi s svojo milostjo! Prejemajmo pa tudi z vso vnemo in z najboljšo pripravo svete zakramente, po katerih nam Sveti Duh bogato in obilno vliva svojo milost v našo dušo, jo z milostjo nekako prešinja in napolnjuje. V dobi, kakršna je naša, ko je nevera skoraj tako razširjena kakor kisik v zraku, se mora mladina kar najbolje pripravljati na sveto birmo, da bo deležna njenih tako obilnih in tako izdatnih milosti, zlasti milosti žive vere.¹

Za pogosto in vsakdanje prejetje zakramenta

¹ Mnogoštevilni so spisi, ki obravnavajo birmo v podučne namene, bodi za kateheta samega, bodi za učečo se mladež. Nepefny, Firmungsunterricht. Kempten. Str. 152 — P. H. Koneberg, Die heilige Firmung. Augsburg. 40 strani, 5. izdava. — G. Wolfgarten, Firmungsunterricht nebst gemeinsamer Andacht bei Ausspendung des heiligen Sakramentes. Essen (Ruhr). — Chr. Rhode, Anleitung zur Erteilung des Unterrichtes über das hl. Sakrament der Firmung. Regensburg. — F. J. Schröteler, Vollständiger Unterricht über das hl. Sakrament der Firmung. Düsseldorf. 2. izdava. — K. Beelemherm, Unterricht über die hl. Firmung nebst Andachtsübungen. Münster, 1862. Str. 88. — F. Fischer, Die hl. Firmung. Ein Unterrichtsbüchlein für Schule und Haus. Wien. 27. izdava, 69 strani. — Idem, Himmelau Lehrreiche Erzählungen, Vorbilder, Parabeln, Mahnungen, Gedichte für Firmlinge und Gefirmte. Wien. Str. 396. — Schenz, Was kann geschehen, um zum Empfange der hl. Firmung die Kinder recht gründlich zu disponieren, bei Spendung dieses Sakramentes die äußere Feier zu erhöhen und die nachhaltige Wirkung dieses Gnadenmittels besser zu sichern. (Katholik, 1876. Polovica II. str. 352 nsl). — Dr. Julius Müllendorf, Ausführlicher Unterricht in Fragen und Antworten nebst Erklärungen und Gebeten zum würdigen Empfange der hl. Firmung. Regensburg. 92 str. — Reinhold Albers, Veni, Sancte Spiritus! Komm heiliger Geist! Belehrungen und Erzählungen über das heilige Sakrament der Firmung. Ausgabe Nr. 1. Für die Jugend. Paderborn, 1890. Strani IV + 178. Ausgabe Nr. 2. Für Geistliche und Lehrer. Strani V + 262. — P. Peter Fleischlin O. S. B., Der Schüler des hl. Geistes. Belehrung und Gebete für Firmlinge und Gefirmte. Einsiedeln, 1902. Mala 4°. Str. 192. — Adolf Berttram, Fürstbischof von Breslau, Mein Firmungstag. Den Gefirmten zum Geleite durchs Leben gewidmet. Freiburg im Br. Mala 8°. str. 133. — Jernej Voh, Sveta birma. Poduk in priprava za ta svetli zakrament. (Za šolo in dom). Tretji, predelani natisek. Maribor, 1897. 8°. strani 50.

ljubezni, presvete evharistije, se je treba v zmislu glasovitega, od papeža Pija X. blaženega spomina dne 20. decembra 1905 podpisanega odloka konciljske kongregacije o vsakdanjem svetem obhajilu v sedanji dobi po močeh potegovati, da se bo versko življenje obnovilo, da bo vzcvetelo in se mogočno razvilo.² — Častivredni duhovniki naj si zlasti zdaj ostanejo svesti svojega prevzvišenega poklica, ga naj z gorečo vnemo izvršujejo, oni, ki so od Svetega Duha tako odlikovani. Pri posvetitvi v diakona so držali škof svojo desnico nad vsakim posameznikom izmed njih in so molili: Prejmi Svetega Duha ad robur et ad resistendum diabolo et tentationibus eius! In nomine Domini! In v duhovnika je bil sleherni kandidat med slovesnim petjem prekrasne himne *Veni Creator Spiritus* maziljen, in pozneje sta mu bili od višeduhovnika obe roki položeni na glavo z molitvijo: Prejmi Svetega Duha, katerim boš grehe odpustil, jim bodo odpuščeni; in katerim jih boš zadržal, jim bodo zadržani.³ — Obnovijo naj Svetega Duha krščanski zakonci v sebi, v svojih otrocih in v vseh svojih domačih! Duh pobožnosti in strahu božjega, Duh miru in složnosti vej in vladaj v družinah, da bodo ločitve zakonskih popolnoma prenehale, ne pa še rastle in se množile, kakor se je to, žal in nesreča, doslej godilo. Duh gospoduj nad mesom!

4. Ljubljeni Lavantinci! Nad vse mere dragocen

² Josef Frassinetti, Das Gastmahl der göttlichen Liebe. München, 1909. — Msgr. von Segur, Die heilige Kommunion in ihrem öfteren würdigen Empfang. Mainz. — Corn. M. Rechenauer S. D. S., Die kirchliche Reform des Kommunionempfanges durch das Dekret der Konzilskongregation vom 20. Dezember 1905 und dessen Ergänzungen. Pustet. 1908. — P. Julius Lintello S. J. (prevod iz francoščine od P. Jož. Finster S. J.), Das Dekret über die tägliche Kommunion und die Pflichten der Prediger und Beichtväter. Saarlouis, 1910. 8°. str. 50. — Idem, Die öftere und tägliche Kommunion. Für die Männer. Saarlouis, 1911. — Idem, Die öftere und tägliche Kommunion. Für erwerbstätige Jünglinge. Saarlouis, 1911. — Idem, für erwerbstätige Jungfrauen. Saarlouis 1912. — Idem, für christliche Frauen und Mütter. Saarlouis, 1912. — Idem, für gebildete Jungfrauen. Saarlouis, 1912. — Idem, Die öftere Kommunion der Kinder. Für Eltern und Erzieher. Saarlouis, 1912. — Idem, Das eucharistische Triduum. Ein Hilfsbuch für die Predigt über die tägliche Kommunion nach den Entscheidungen Sr. Heiligkeit Pius X. Saarlouis, 1911. 8°. str. 235. — Idem, Die öftere und tägliche Kommunion der Schüler. Für Priester und Erzieher. Saarlouis, 1911.

³ Dr. Franz Klasen, Der Heilige Geist im Priestertume. Primizpredigt. München, 1890. — Johann Janssen, Priester der Gesellschaft des göttlichen Wortes, Seelenspeise für die Priester. 30 Betrachtungen über den Hl. Geist und die hl. Sakramente. Steyl, 1890. Mala 8°. str. 262. — Idem, Die starke Ceder des Libanon oder der Priester in der Einsamkeit mit Gott. Zu Ehren des Hl. Geistes. Steyl, 1896. Mala 8°. strani 410. — Augustinus Egger, Die Hingabe des Priesters an den dreieinig Gott. Einsiedeln, 1901. Str. 204. IV. del obsega duhovnikovo izročitev samega sebe Svetemu Duhu. — P. Joseph Schneider aus dem Redemptoristen Orden, Die sieben Gaben des heiligen Geistes. Dülmen, 1899. Sedma izdava. 272 strani.

dar Svetega Duha je milost, ki nam jo on zlasti po svetih zakramentih daruje in posreduje. Toda še veličastnejše darove nam deli Sveti Duh. Pred vsem je to njegovo prebivanje v nas. On se k nam poniža in nas dvigne k sebi. Nekje sem bral o čudežni pripravi prestola, na katerem se je Karol Veliki pri slovesnih priložnostih kazal v polnem sijaju svojega veličanstva. Če se je namreč kakšen knez ali poslanec na najspodnji stopnji cesarju poklonil, se je zganil skrit stroj, vsled česar se je sedež vladarjev znižal. Na to je on prijel spodaj klečečega milostno za roko ter ga je vzdignil s seboj, med tem ko se je dvigal sedež zopet kvišku. Tako se je predstavljalo ponižanje visokega do nizkega.

Naobračba na neskončno večja duhovna razmerja ne leži predaleč. Gospodu in zapovedniku, ki stanuje v nedostopni svetlobi, se ne premore bližati noben zemljan, vkolikor se Neskončni sam v svetosti svoje ljubezni ne poniža k svojim duhovnim stvarim, da jih dvigne gori k polnosti življenja. „Kadar bom povišan,“ je dejal Bog-človek, „bom vse k sebi potegnili.“ Ko je došel čas za izpolnjenje te obljube, je velel svojim učencem: Ostanite v mestu, dokler ne bote navdani z močjo iz višave!

a) Iz globočine v višino nas dvigajoča milost, gori k nebesom nas nesoča moč je Sveti Duh, ki se k nam poniža, v nas prebiva, in sicer najprej v naši duši, *dulcis hospes animae*.¹ Ali ne veste, vpraša sv. Pavel Korinčane, da ste tempelj božji in da Sveti Duh v vas prebiva? (I. Kor. 3, 16). Tako je Sveti Duh začetnik, če nam pridejo dobre misli na um, če nastanejo pobožna čustva in bogoljubni sklepi v nas. On je, ki daje našemu duhu modrost, ki izpodbuja naše srce in ga nagiblje k izpolnjevanju božjih in cerkvenih zapovedi.

Sveti Duh podučuje naš um. Saj imenuje Jezus Svetega Duha učenika resnice. Ta učenik nas uči prave modrosti, nam razsvetljuje um, da spoznavamo voljo božjo. On nam svetuje, kaj nam je storiti, da posvetimo sebe in druge, kar je končno naš namen in cilj. Sveti Duh nagiblje tudi našo voljo, da storimo to, kar smo z njegovo pomočjo spoznali resničnega in dobrega. On dela v nas hotenje in dopolnjenje po svoji dobri volji. (Filip. 2, 13). Kar torej izvršimo dobrega, to dokončamo s pomočjo Svetega Duha. On obuja svete mladeniče in device, svete može in žene, drami svete duhovnike in redovnike, svete spoznavalce in mučence.

b) Ne dovolj! Poslušajte in strmite! Tudi naše telo je prebivališče Svetega Duha. Ta resnica je dandanes malo znana. Sloviti apostol narodov pove to jasno in glasno: Ali ne veste, da so vaši udje tempelj Svetega

Duha, ki je v vas in ki ga imate od Boga, in da niste svoji? (I. Kor. 6, 19). Kolika odlika za nas, da si Sveti Duh izvoli tudi naše telo v stanovanje in da stoluje tam notri skupno z Očetom in s Sinom! Kako moramo svoje telo varovati čisto in neomadežano in sveto, da je vredno prebivališče Svetega Duha! Drugače bi nas zadelo grozno pretenje sv. Pavla: Ako pa kdo tempelj božji oskruni, tega bo Bog pokončal. Zakaj tempelj božji je svet, kar ste vi. *Si quis templum Dei violaverit, disperdet illum Deus. Templum enim Dei sanctum est, quod estis vos.* (I. Kor. 3, 16. 17). Ostane pa naše telo neoskrunjen dom Svetega Duha, potem bo nekoč častljivo vstalo. Zakaj „ako Duh tistega Boga, ki je obudil Jezusa od mrtvih, v vas prebiva, bo on, ki je obudil Jezusa Kristusa od mrtvih, oživil tudi vaša umrljiva telesa zavoljo svojega Duha, ki v vas prebiva.“ (Rimlj. 8, 11).

c) Osebnost v nas bivajoči Sveti Duh nas tolaži; saj ga učlovečeni Sin božji imenuje tolažnika. Ko je hotel Jezus Kristus zapustiti to zemljo ter se vrniti k svojemu nebeškemu Očetu, je videl, da so njegovi učenci radi tega zelo žalovali. On jih je tolažil s tem, da jih ne bo pustil sirot, marveč da jim bo poslal tolažnika, da pri njih ostane vekomaj. (Jan. 14, 16). Ta obljubljeni in res poslani Paraklet je tolažil apostole, je tolažil kristjane vseh časov in zemeljskih pasov, tolaži tudi nas in bo neprenehoma tolažil in bodril vse bogaboječe vernike. On podeljuje pobožnim dušam mir, kakor ga svet dati ne more. In ta mir rodi v srcih veselje, ki pre-sega vse veselje sveta in ki daje tistim, katere napolnjuje, že na zemlji čutiti in okušati nebesa.

Pobožni bralci in poslušalci! Ker Sveti Duh prebiva v naši duši in v našem telesu tako, da smo v resnici njegovo svetišče, zato ne smemo te svete palače z nobenim grehom oskruniti ter onečastiti. Le dokler se pravičnež ohrani v stanu posvečujoče milosti, tako dolgo bo imel Svetega Duha pri sebi. Ko se je nekaj Jeruzalemski tempelj rušil v ognju in plamenu, je bilo bojda slišati skrivnostne glasove: Pojdimo odtod! Bili so duhovi nebeških varihov, ki so zapuščali svetišče. Tako pač kličejo tudi nebeški duhovi, če kristjan razdene tempelj svojega srca s smrtnim grehom in če pride tja prebivat satan s sedmimi hudobnimi duhovi. Kristjani! Vi ste po znamenitem izreku sv. Petra deležni božje narave, *divinae consortes naturae*. (II. Petr. 1, 4). O, da bi jo ohranili in da bi nikdar ne izgnali Svetega Duha z grehom!

Ker nadalje vemo, da je Sveti Duh naš učenik, zato je ga pristrčno prosimo, naj nas razsvetljuje s svojo lučjo in podpira, da bomo vedno modrejši in umnejši! Kličimo ga stanovitno, da naj vodi našo voljo k dobremu in jo za dobro pridobiva, jo krepi, jo dela spretno in gibčno! Se čutimo potrte

¹ Dr. P. Oberdoerfer, *De inhabitatione Spiritus Sancti in animabus iustorum*. Tornaci, 1890. Vel. 8°. strani 131.

in obupne, tedaj povzdignimo svoje srce kvišku k Svetemu Duhu, in on nam bo gotovo podelil tolažbo in uteho, pa nas bo v stiskah in bridkostih pozivil in pokrepčal!

5. Mnogoljubljeni! Poleg neprimerno dragocenih zakladov, o katerih je bil zgoraj govor, nam Sveti Duh deli še druge visoke dobrine, kakor svoje darove in svoje sadove, iz katerih izvirajo in se z njimi družijo njegovi blagori.

a) Nadnaravni darovi Svetega Duha, ki nas storijo voljne, da radi sprejemamo njegove opomine, so po izredno zgovornem Izaiju, evangelistu stare zaveze, sedmeri: Dar modrosti in umnosti, sveta in moči, učenosti in pobožnosti ter strahu božjega. (Iz. 11, 2.3). Sedmeren je potok Svetega Duha, sedmeri so njegovi darovi, kakor so sedmere barve mavrice, znamenja miru božjega.

Po mnenju velikega modrijana Hipponskega, sv. Avgušтина, bi bil za nas naglašati naroben red sedmerih darov, ne kakor pri Mesiju, ki je bil z njimi napolnjen in sicer z najvišjim do poslednjega. Mi bi naj hrepeneli pred vsem po strahu božjem, ki je začetek modrosti. Vendar pa jih hočem kratko razložiti v tisti vrsti, kakor so urejeni v svetem Pismu. Ta red in vrsta sta v bistvu darov najboljše utemeljena. Bratje, kličem s sv. Pavlom, kar se pa tiče duhovnih darov, vas nočem pustiti brez poduka! (I. Kor. 12, 1). Mi ne potrebujemo le enega ali drugega sedmerih darov, ne, mi jih potrebujemo vseh sedem.

Dar modrosti in dar umnosti se nanašata zlasti na Boga. Modrost nas uči spoznavati, občudovati in ljubiti Boga v njegovi slavi in popolnosti ter vse presojati in ceniti po tem spoznanju in po tej ljubezni. Prava modrost išče le čast božjo in vzveličanje neumrjoče duše ter se poslužuje v to najpripravnejših pripomočkov! Ona je tista modrost, katere si je nekdanj prosil Salomon (III. Kralj. 3, 11) in ki so se v njej svetniki svetili in proslavili. Pač marsikateri morebiti s svojo posvetno modrostjo zasmehuje prave modrijane božje, toda izpolnila se bo nekoč beseda Pisma: Mi neumneži smo njih življenje imeli za nes pamet in njih konec za nečast! Glej, kako so sedaj šteti med otroke božje! (Modr. 5, 4. 5). — Dar umnosti nam daje moč, da razumemo od Boga razodete resnice v njihovi medsebojni zvezi in da globlje prodremo v njih pomen tako, da jih trdno verujemo, četudi jih ne umejemo, kakor skrivnosti katoliške vere, ki presegajo naš um. S tem darom izbistreni um vidi božje reči povse drugače kakor brez njega. Kakor se dozdeva slika na steklu v temoti nepravilna, z mnogimi črtami križem semtertja preprežena, kakor brezbarvna, zažari pa, če posveti solnce, v najlepšem redu in v najkrasnejšem siju barv, enako zagleda tudi naš um v luči tega daru vse, kar mu je bilo prej

nered, v najlepšem redu. Sveti Duh posveti noter v mračni um, kakor pošlje solnce svoje žarke skoz goščo gozda in ga razjasni. Od tega daru prihaja, da marsikateri preprosti, neučeni človek mnogoveč ve o veri in o božjih rečeh, kakor vedo takoimenovani učenjaki. In nedolžni otroci se z lahkoto učijo katekizma. Gostokrat niso bili slavni pridigarji ali duševni velikani, ki so jih mnogo pridobili za sveto Cerkev, marveč skromni, ponižni služabniki božji, kakor Frančišek Asiški, Hieronim Emilijan, Alfonz Rodriguez. Sv. Katarina je pred sodnim stolom cesarja Maksimina govorila s toliko modrostjo, prepričevalnostjo in iskrenostjo, da so petdeseteri svetni modrijani, ki bi se naj na povelje cesarjevo z njo merili in bi jo naj premagali, postali kristjani ter so tudi umrli za svojo vero.

Dar sveta nam pomaga v dvomljivih in težavnih rečeh voliti to, kar je Bogu ljubo, kar množi njegovo slavo in ugotavlja naše vzveličanje. Kdor ima ta dar, je svojim bližnjikom velik dobrotnik. Dober svet je prežlahten dar Svetega Duha za vse, zlasti pa za tiste, ki stoje v visokih službah in od katerih odredb je prava sreča nešteti ljudi odvisna. K sv. Bernardu so kakor k rudniku vzveličavnih nasvetov prihajali v njegov samostan Clairveaux z raznimi vprašanji odposlanci vseh stanov. Papeži in kralji, škofje in knezi so prosili njegovega sveta. Stari Tobija je umirajoč dejal mlademu Tobiju: Moj sin prosi Boga, da vodi vsa tvoja pota in da ostanejovsi tvoji sklepi v njem! (Tob. 4, 20). V hudih stiskah se obrnimo k nevesti Svetega Duha k Mariji, da nam ona, mati dobrega sveta, izprosi ta zlati dar od njegovega lastnika! — Dar moči nas usposobi, premagati težave, ki nas ovirajo na potu vzveličanja, preobvladati zadržke in zapreke, ki mnogokrat nasprotujejo našemu hrepenenju po krščanski popolnosti, in izvršiti, kar je dobro. Z močjo tega daru krotimo izkušnjave k hudemu, vztrajamo pogumno v čednosti, v izvrševanju dobrih del, v prenašanju obiskovanj in izkušenj. Dragoceni ta dar so imeli sv. mučenci najočitneje.

Dar učenosti nam pomaga doseči krepko prepričanje, da so razodete resnice verodostojne, in spoznati, kaj naj storimo ali opustimo. On nas dela pripravne, da izpolnjujemo svoje dolžnosti do Boga, do samih sebe in do bližnjega. On je drag dar, in srečen tisti, ki ga ima. On spoznava sovražnike svojega vzveličanja in se jim ustavlja. Sveti Duh podeli pogostokrat ta dar preprostim ljudem tako, da prekosijo v znanju vzveličavnih resnic velike svetne učenjake. To dovolj izpričujejo življenjepisi svetnikov. Takovšne učenosti si je prosil sv. Tomaž Akvinec, knez šole. Vse znanje prihaja od Boga in mora zatorej tudi voditi zopet nazaj k Bogu. Bakon Verulamski je izrekel kaj resnično sodbo: „Polovična veda pelje

proč od Boga, popolna veda pelje k Bogu“. To uči tudi izkušnja. Prave, globoke, temeljite znanosti se katoliška vera nima bati; naravno spoznanje dospe k umevanju nadnaravnega, ono stopa počasi po stopnjah raziskovanja navzgor k Bogu. Le polovičarsko znanje je nevarno slehernemu pravemu spoznanju.

Dar pobožnosti nagiblje človeka, da rad misli na Boga, posvečuje njegovo ime, pospešuje in množi njegovo slavo. Pobožni človek rad moli, rad prejema sveto obhajilo, vneto služi Bogu in v tej službi najde srečo in veselje, tolažbo, preobilno sladkost in blaženost. Sv. Pavel ne hvali pobožnosti malo, ko naroča svojemu učencu Timoteju: Uri se v pobožnosti! Ona je k vsemu koristna in ima obljubo sedanjega in prihodnjega življenja. (I. Tim. 4, 8). Pobožnost dela človeka Bogu prijetnega, ljubelega in dragega ter mu pridobiva blagoslov nebeškega Očeta. Vzgledi so nam sv. Roza Limanska, trizvezdje mladeniških svetnikov: sv. Alojzij, sv. Stanislaj Kostka in sv. Janez Berchmanns. — Sedmi in poslednji dar, „strah božji, nas nagiblje in nam pomaga, iz spoštovanja do božjega veličastva izogibati se vsega, kar bi utegnulo biti Bogu neprijetno. Bogaboječnej se varuje greha kot razžaljenja božjega in otroški ljubi Gospoda Boga. Ta dar je vir nepopisne blaženosti. Blagor mu, kdor se boji Gospoda! (Ps. 111, 1). Zategadelj zatrjuje starozakonski Pridigar: Začetek modrosti je strah Gospodov. (Ekli. 1, 16).¹

Tako jasno gori sedmeročni svetilnik v tempelju opravičene duše. Tako obilno teče Sveti Duh, tako bogato lije, tako brez mere deli darove, če je zato proš. V sedmerih prošnjah Očenaša, ki je brevir vsega evangelija, je obsežek vsega tega, kar moremo in moramo kot otroci izprositi od svojega nebeškega Očeta, so obenem obseženi sedmeri darovi Svetega Duha in se naj po Kristusovem povelju zaedno izprosijo.

Serafski učenik sv. Bonaventura povdarja zvezo sedmerih darov in sedmerih prošenj v Gospodovi molitvi. V prvi prošnji prosimo za svoje posvečenje in sicer po daru strahu Gospodovega: Oče naš, kateri si v nebesih, posvečeno bodi tvoje ime! To se zgodi po proroku Izaiju:

¹ S. Bernardus, Sermo de donis Spiritus Sancti. — Dionysius Carthusianus, De donis Spiritus Sancti; inflammatorium divini amoris. Ubiorum Coloniae, 1532; de vita et fine solitarii. Coloniae Agrippinae, 1559. — Von der Leitung des heiligen Geistes und von der Willigkeit derselben zu folgen. Nach P. Ludwig Lallemand S. J., bearbeitet von P. Frederick William Faber, deutsch herausgegeben von Karl B. Reiching. Regensburg, 1895. Str. 121—220. — Dr. Car. Weiss, S. Thomae Aquinatis de septem donis Spiritus Sancti doctrina. Viennae, 1895. — Dr. Joseph Regler, Die sieben Gaben des heil. Geistes in ihrer Bedeutung für das christliche Leben unter Zugrundelegung des hl. Thomas von Aquin. Regensburg, 1899. 8°. IV+397 strani. — Darine (charismata) sv. Duha. (Voditelj v bogoslovnih vedah. Letnik V. V Mariboru, 1902. Str. 166—181; 257—279; 385—399.

„Gospod vojnih čet posvečuje, on je vaš strah in vaš trepet“. — V drugi prošnji, pridi k nam tvoje kraljestvo, prosimo človeške blaženosti, katere pogoj je dar pobožnosti. — V tretji prošnji, zgodi se tvoja volja, prosimo na podlagi daru učenosti za izpolnjevanje božje postave, kajti dar učenosti veli, dobro delati in hudega se ogibati.

V četrti prošnji prosimo za dar moči z besedami, daj nam danes naš vsakdanji kruh; kajti psalmist pravi: Kruh krepi srce človekovo. (Ps. 103, 15). — V peti prošnji prosimo na temelju daru svéta za odpuščanje grehov: Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom. — V šesti prošnji prosimo za odvrnitev sovražne zvijače po daru umnosti z besedami: Ne vpelji nas v skušnjavo. — V sedmi prošnji prosimo za podjarmljenje mesene poželjivosti po daru modrosti z besedami: Temveč reši nas hudega. Amen. Nemogoče je, da duša kroti poželjivost, če ni napolnjena z duhom modrosti.²

Sedmeri darovi Svetega Duha so v najostrejšem nasprotju s pogubnimi darili nesvetega, hudobnega duha, čigar vplivi na dušo so popolnoma različni v primeri z vplivi Svetega Duha. Kakor dela ta s svojimi sedmerimi darovi dušo zmožno in pripravno, sprejemati v sebe njegove nebeške navdihe ter se tako popolnoma prepustiti njegovemu vodstvu, enako izkuša satan s svojimi sedmerimi podarki, s sedmerimi poglobitnimi grehi, človeško srce, da poslušava navdajanja hudega sovražnika ter se sčasoma pusti popolnoma od njega vladati.

Po sedmerih poglobitnih grehah, po napuhu in lakomnosti, po nečistosti, zavisti, požrečnosti, po jezi in lenobi, ki vsi so viri mnogih drugih grehov, gospoduje satan kaj oblastno nad človeškim srcem. Kakor skozi sedmera vrata hodi po njih v srce in iz srca. Po teh poglobitnih strasteh se trudi hudir, narediti dušo nepripravno za sedmere darove Svetega Duha ter jo tako popolnoma preobvladati. Saj je satan zapeljal prva dva človeka v raj k napuhu in saj je izkušal premotiti celo Sina božjega. Sveti Duh naseje bogato s svojimi darovi človeško srce. Pride pa zlobni sovražnik in priseje ljuljke v setev, vsled česar se seme milosti božjega Duha zaduši in strupeno seme vzklije, vzcvete in dozori.

Na celo poseben način pa deluje hudobni duh Svetemu Duhu nasproti po tako imenovanih šestih grehah zoper Svetega Duha. Poglavar pekla vdihne človeku predrzno zaupanje v božjo milost, da grdo zlorabi ljubezen, dobroto in usmiljenje božje ter se ne izpreobrne, marveč nadaljuje grešno svoje življenje, dokler ni več zanj nobenega usmiljenja. — Dalje navdaja duh laži človeka

² S. Bonaventura, Collationes de septem donis Spiritus Sancti. Coll. II. 5.

z mislimi malosrčnosti, da obupa nad božjo milostjo. Vendar pa more sleherni grešnik po kesu in pokori zadobiti odpuščenje. „Če krivičnik dela pokoro“, govori Sveti Duh po velikem preroku Ezehielu, „za vse svoje grehe, ki jih je storil, in izpolnjuje vse moje zapovedi, pa ravna prav in po pravici; naj živi, živi in ne umrje! Nobene njegovih hudobij, ki jih je storil, se ne bom spomnil; zavoljo svoje pravice, ki jo je delal, naj živi. Ali mar hočem smrt hudobnega, pravi Gospod Bog, in ne veliko bolj, da se izpreobrne od svojih potov in živi?“ (Ezeh. 18, 21—23).

Duh satanov zre tako prav iz tretjega greha zoper Svetega Duha, spoznani krščanski resnici se ustavljati. Njemu, ki v resnici ni prestal, očetu laži, je pač popolnoma lastno, upirati se resnici. S tistim duhom napuha napolnjuje zdaj satan tudi človeka, da ne sluša božjih resnic. Ta smrtni greh naredi človeka hudobnemu duhu posebno podobnega, kakor je tudi sv. Pavel o vražarju Elimu, ki je prigovarjal deželnemu poglavarju Sergiju Pavlu v Pafu, naj ne posluša vzveličavnega nauka, dejal, da je poln vse goljufije in vse lažnivosti, ter ga je imenoval sina hudičevega in sovražnika vse pravice, ki prevrača prava pota Gospodova.

Iz pekla prihaja četrti greh zoper Svetega Duha, svojemu bližnjemu zaradi milosti božje nevoščljiv biti in ga za njo zavidati. V peklu prebiva zavist in črt in obup. In zatorej ne privoščijo hudobni duhovi ljudem ničesar dobrega. Satan vdihuje človeku nevoščljivost, da ovira druge v dobrem, da jih zavzema zoper duha dobrosrčnosti. — V pekel pelje človeka peti greh zoper Svetega Duha, do lepega opominjevanja otrpnjeno srce imeti. Ta greh se ustavlja krščanskemu nauku, ki se oznanjuje od poklicane strani, da bi se zabranili pregrešni prestopki. Tu pa je satanu veliko na tem ležeče, da verniki prezirajo takovšne opomine od strani svete Cerkve, da otrpnejo svoja srca, samo da bi le ne slišali postav in besed, ki jih je označil Gospod vojnih čet po svojem Duhu s pomočjo prorokov. (Zah. 7, 12). Sveti Duh bi z vzveličavnimi svarili rad omehčal in pretresel grešna srca; tu pa dela zoper njega hudobni duh in nareja grešno srce po napuhu trše, kot je diamant.

O ljubi verniki, ne dajajte se tako vladati od hudobca, marveč sprejemajte radovoljno dobrohotne opomine od predstojnikov, da bote utekli strašnemu peklu. Potem se bote z lahkoto zdržali in obranili tudi šestega in zadnjega greha zoper Svetega Duha, v nespokornosti trdovratno ostati. Grozni duh pekla je tisti, ki vseje grešniku tak poguben sklep, da bi ga celo gotovo pripeljal v peklenko muko. Nesrečni grešnik naj vendar radovoljno sluša milostni božji klic k izpreobrnjenju!

Tako vpliva hudobni duh v pogubo, Sveti Duh pa v vzveličanje na dušo. Sveti Duh in duh svetá ne moreta prebivati skupno v enem srcu. Zato je opomin sv. apostola Janeza zapoved naše ure: Ne ljubite* ne sveta, ne tega, kar je v svetu! (I. Jan. 2, 15). Prosimo Boga za karizmo ali za milostno darino razločevanja duhov! Ne služimo duhu svetá! Nikar ne žalimo Svetega duha (Efež. 4, 30) z malimi, z odpustljivimi grehi! Ne ugašujmo Svetega Duha (I. Tes. 5, 19) s smrtnimi grehi! Živimo in hodimo v Svetem Duhu in od Duha bomo želi večno življenje! (Gal. 6, 8). Svetemu Duhu bomo nadalje služili z vajami v sedmerih čednostih: treh božjih vere, upanja in ljubezni ter štirih kardinalnih ali poglavitnih čednosti modrosti, srčnosti, zmernosti, pravičnosti, ki so s prvimi duši vlite kot zmožnosti, kot moči, poslušati po veri razsvetljeno pamet.

b) Rázen svojih necenljivih sedmerih darov nam deli Sveti Duh tudi še svoje sladke sadove, ki jih sv. apostol narodov našteva v listu do Galačanov, in sicer jih je po grškem prvopisu omenjenih devet, po latinski vulgati pa dvanajst, ker so posamezni izmed njih bili od prevajalca deljeni v dva sadova. Sicer jih je pa še več kakor ravno devet ali dvanajst. Sv. Pavel poudarja le najiminitnejše, ki so ljubezen, veselje, mir; potrpežljivost, milosrčnost, dobrotljivost; prizanesljivost, krotkost, zvestoba; skromnost, zdržnost, čistost. (Gal. 5, 22, 23). Navedeni so kot mogočni nasprotki zoper strupene sadove mesa. (Gal. 5, 21). Tudi Skrivno razodetje govori o dvanajsterih sadovih življenskega drevesa: In medio plateae eius et ex utraque parte fluminis lignum vitae, afferens fructus duodecim. (Skrivn. razod. 22, 2).

Ljubezen je sladilo vseh drugih sadov Svetega Duha. To je tista ljubezen, ki z njo Boga ljubimo in ki z njo Bog nas ljubi. Sveti Duh je Bog ljubezni in on napolnjuje človeško dušo z žarom ljubezni, vsled katere studi greh in je Bogu samemu zvesto vdana. Kdor uživa žlahtni ta sad, bo živel vekomaj, ker ljubezen nikdar ne mine. *Caritas numquam excidit.* (I. Kor. 13, 8). — Iz ljubezni izvira veselje. To raste iz dobre vesti, ki človeka tako osrečuje in razveseljuje. Tega veselja nam ne more nič na svetu vzeti, ne trpljenje ne preganjanje. Izvoljeni Pavel s svojo čisto vestjo je bil prepoln radosti v vsej svoji nadlogi. *Repletus sum consolatione, superabundo gaudio in omni tribulatione nostra.* (II. Kor. 7, 4). Apostoli so šli veseli izpred visokega zbora, ker so bili za vredne spoznani, zavoljo Jezusovega imena zasramovanje trpeti. Sv. mučenci so se radovali na tezalnici in so veselja polni peli na grmadi in so Boga poveličevali na kolosejskem borišču. Duhovno veselje premaguje satana in slehernega sovražnika. Veselje je

znamenje katoličanstva.¹ — Mir, nasledek ljubezni in veselja, je tretji sad Svetega Duha in obstoji v soglasju človeka z Bogom in z bližnjim ter v podložnosti mesa pod duhom. Iz tega urejenega razmerja izhaja čustvo radosti, ki presega ves um. (Filipj. 4, 7). Celo najvišja blaženost vzveličanih se zaznamenja z besedo večni mir. Svet nam tega miru ne more dati, ker ga nima; nam ga pa tudi ne more vzeti, če je enkrat trdno zasidran v našem srcu. Kristus je dal ta mir svojim prijateljem. On ga jim je zapustil pri svojem vnebohodu kot dragoceno volilo in v stalni spomin.

Naslednji trije duhovni sadovi so potrpežljivost, milosrčnost, dobrotljivost. Potrpežljivost je vesela vdanost v voljo božjo navzlic vsem izkušnjam in obiskovanjem. Potrpežljivi kristjan ima moč, obvladati samega sebe, premagovati ovire, ki se mu v izvrševanju dobrega postavljajo kakor visoke gore po robu. Sv. apostol Jakob piše dvanajsterim rodovom v razkropljenju: Bratje, vedite, da izkušnja vaše vere rodi potrpežljivost, potrpežljivost pa delo dopolni, da ste popolni in pravični. (Jak. 1, 3. 4). Dragocen in potreben nam je ta dar k vzveličanju naše duše. Zakaj le tisti, ki potrpljivo vztraja do konca, bo prejel venec življenja. — Milosrčnost obstoji v krotkem, dobrohotnem stanju srca, ki se kaže na zunaj v milém občevanju z bližnjim po prijaznih pogovorih, vprašanjih, odgovorih in dejanjih. Milosrčnost izključuje vse prevzetno, nasilno in oblastno v besedah in dejanjih ter nas izpreminja v ljube otroke božje, ki jim je obljubljeno nebeško kraljestvo. O Svetem Duhu pohvalno govori knjiga Modrosti: On je ljubezljiv, blagodejen, prijazen, dobrotljiv. In te lastnosti podeljuje on svojim častilcem. Milosrčnost je neka mehkost srca, ki rada sprejema, kar je resnično, dobro in lepo. Ta miloba dela srce pripravno in dostopno za besedo božjo. Z milosrčnostjo sprejeta vsajena beseda rešuje duše. (Jak. 1, 21). Trdosrčnež se mrzlo in odurno upira vplivom Svetega Duha in vtisom božje besede. — Dobrotljivost je blagohotno in srčno sočutje s srečo in z nesrečo bližnjega. Dobrotljivost se veseli z veselimi, žaluje z žalostnimi, trpi s trpečimi. Ona pomaga, kjerkoli in kadarkoli premore, ona lajša bol in gorjé. Prvi kristjani so bili tako dobrotljivega srca, da so drug drugemu vse darovali, vsled česar prav pripazuje sv. Lukež: Nihče ni rekel o tem, kar je imel, da je kaj njegovega, ampak vse jim je bilo skupno. Kako krasen sad Svetega Duha! O, ko bi Duh dobrotljivosti vladal v človeških srcih, kako čudovito lepo in blaženo bi bilo življenje ljudi na zemlji! Medsebojna dobrotljivost, sočutnost, postrežljivost bi kmalu prinesle srečo zdaj tako neza-

dovoljnemu svetu. Da bi le bili mnogi Tobiji, da bi le živele mnoge Tabite, polni in polne storjenih dobrih del in miloščin, v kratkem bi bilo prenovljeno obličje zemlje, v kratkem bi slavile svoj prihod na zemljo zadovoljnost, zmernost, vzajemnost in spravljenost in ž njimi nepopisna sreča.

Sedmi, osmi in deveti duševni sad je prizanesljivost, krotkost in zvestoba. Prizanesljivost večkrat dolgo čaka, preden kaj stori. Ona poizkuša izlepa doseči poboljšanje bližnjega. Ona postopa z modrostjo, s samopremagovanjem, s samozatajevanjem. — Krotkost zadržuje vsa gibanja nevolje. Ona ne pozna nobene jeze. Ona ohrani v dobrih in v hudih doživljajih enako nemoteno mirnosrčnost, ravnodušnost. Ona je kakor skala sredi morja, ob kateri se vsi na njo hrumeči vodni valovi zlomijo in razpršijo, ne da bi se ona sama zrušila in zdrobila. Krotkost pomaga človeku vse zoprno, kar ga kakorkoli zadene od strani bližnjega, prenesti brez razdraženja, brez nestrpljivosti, s tiho vdanostjo. Ona se ne da razsrditi niti s trdimi besedami. Ta blagodejni duh, ta zmeraj krotki značaj je zlasti priporočati družinskim očetom in materam. Ž njimi razširjajo vsepovsod tolažbo in veselje in srečo v hiši tako, da tam notri sije jasno solnce in ne vlada megleno, mrzlo vreme. — Zvestoba dela kristjana trdnega, gotovega in zanesljivega, da svojo besedo drži in svojo obljubo izpolni. Ona je ljubezniva nprav, ki ima bližnjega za poštenega in pravičnega in ki se pač težko da pregovoriti, da bi mogel človek lagati in goljufati.

Četrta tretjina duhovnih sadov so skromnost, zdržnost, čistost. Skromnost obstoji v tem, da se človek preprosto vede, da ni vsiljiv v obnašanju, ni predrzen v govorjenju, da čuje nad počutki, da je prijazen v postrežljivosti, da izkazuje spoštovanje vsem osebam. — Zdržnost ureja in kroti vse neredne strasti in gibanja. Ona se bori zoper vsako nezumno poželjenje po jedi in pijači, zoper jezo in zavist, napuh, prevzetnost in obrekovanje. Ona drži v vsem, tudi v dovoljenem, mero in mejo. — Čistost obstoji v mirovanju poželjivosti mesa. Ta čednost krasi človeka in ga povišuje nad vse, kar le moremo slutiti. O njej velja pohvala v knjigi Modrosti: „O kako lep je čist rod v svetlobi svoje čednosti! Zakaj neminljiv je njegov spomin in znan je pri Bogu in pri ljudeh“. Čistost lije poseben sijaj miline na celega človeka. Čiste duše bodo delale lasten krog okoli Gospoda, ga bodo spremljale in pele okrog njega posebno pesem.

To bi bili najiminenitnejši sadovi predarežljivega dajalca, Svetega Duha, datoris munerum. Zahvaljujmo se mu za brezmejno radodarnost, za vsa bogastva njegove dobrote in ljubezni! Povračujmo mu ljubezen z zvesto ljubeznijo! Pridobivajmo si njegove sadove! Nabirajmo si jih marljivo in obračajmo jih

¹ Dr. Paul Wilhelm von Keppler, Mehr Freude. Freiburg im Br. 1919. 8°. Str. XX+160. Ta svojevrstni spis doživlja vedno nove izdaje v Herderjevi založbi (že 150 tisoč izvodov).

neprenehoma v dobra in zaslužna dela za nebesa! Jaz sem vas izvolil, da greste in sad obrodite in da vaš sad ostane. (Jan. 15, 16).

c) Krščansko ljudstvo! Kdor ima in si v prid obrača darove Svetega Duha, kdor trga in uživa njegove sadove, tisti je srečen tukaj in bo presrečen tamkaj. Kaj čuda, da se osmeri blagori, ki jih je oznanil božji Učenik začetkom svoje občudovanja vredne pridige na gori, imajo za osrečujoče nasledke nadnaravnih darov in duhovnih sadov. Oni prinašajo pravo blaginjo.

Blagori so popolna dela, ki so izvršena od čednosti, od darov in od sadov. Imenujejo se blagori zavoljo večje popolnosti, ki jo imajo pred drugimi darinami Svetega Duha. Sedmeri darovi vodijo k delom vzveličanja, kakor pokaže to sv. Avguštin v svoji razpravi de tempore. (Govor 181). Oni dajejo tolažbe, kakor jih svet ne more nuditi, in po kratkem tem zemeljskem boju dosežajo rajsko radost.

Sveti Duh je veliko plačilo za vse blagore, pa za slehernega drugače. Za prostovoljne ubožce je on skrito bogastvo, za krotke neizgubna dediščina, za žalostne sladka tolažba, za marljivo delavne poživljajoče krepilo, za usmiljene vedno usmiljenje, za čiste duše posebno plačilo nebeško, za miroljubne daritelj ljubezni in zavoljo njega preganjanim je on venec veličastva.

O Sveti Duh, ti pravo in edino veselje naših src, ti naša dobrot in ljubezen, napolni nas z darovi svoje božje ljubezni, da ti bomo prijetni in da se večno vzveličamo!

V Bogu ljubljeni verniki!

Povejte mi, ali ni iz povedanega z najočitnejšo jasnostjo razvidno, da gre Svetemu Duhu največja čast, namreč molitev? Katoliška Cerkev je tudi zmeraj izkazovala svojemu gospodovalcu, vladarju in vodniku to največje čiščenje in je svoje vernike napeljevala k spoštovanju, moljenju in klicanju, k hvaljenju in ljubljenju Svetega Duha ter jih je k temu neprenehoma izpodbujala.

1. Sveta apostolska Cerkev je vpostavila v čast svojemu izpopolnjevalcu tretji poglobitveni praznik v cerkvenem letu, čudovito mili, rožni binkoštni praznik s pomenljivo biljo, ko se na njo bere šest prerokb, in se blagoslovlja krstna voda, nadalje z lepo osmino ter z dolgo, če tudi ne pravzaprav k prazniku spadajočo cerkveno dobo mnogoštevilnih nedelj po binkoštih. Binkoštni praznik ali petdeseti dan se imenuje tudi praznik tednov, ker se praznuje sedem tednov po Veliki noči. Simbolno, pomenljivo število sedem ted-

¹ V poljudni obliki govori o teh duhovnih sadovih: Georg Freund C. ss. R. Die Früchte des Geistes. Populäre Abhandlungen über St. Paulus Galater Brief (5, 22. 23). Münster in Westfalen, 1897. Mala 4, str. 266.

nov kakor tudi sedem dni sedmerih tednov kaže na sedmere darove Svetega Duha. Pri judih je bil binkoštni praznik (Eksod. 23, 14) predvsem praznik prvin, ob katerem je nesel sleherni gospodar prvine poljskih pridelkov v dar k tempelju. In ker je to darilo bilo prvo snopje vsakoletne žetve, je bil binkoštni praznik obenem praznik žetve. Imenoval se je tudi praznik postavodaje v spomin postavodaje na gori Sinaj. V novi zavezi postane binkoštni praznik vsled podelitve obilnih milosti Svetega Duha pravi praznik žetve; zakaj Sveti Duh je sad, ki ga je Jezus Kristus dozoril s svojo smrtjo. Praznik prvin je, ker so bili udje prve krščanske srenje prvenci Svetega Duha. Praznik postavodaje je za nas, ker nam je Sveti Duh ta dan oznanil postavo ljubezni, ki nas izpreminja v otroke božje.

Ob Binkoštih opeva Cerkev vsak dan Svetega Duha v himni tercije v hvaležni spomin na tisto srečno, vekomaj znamenito dnevno uro, ki je videla Svetega Duha v podobi ognjenih jezikov nad apostole priti. Lepih in globokih misli polno je opravilo binkoštnega praznika s tehtnimi svojimi tremi psalmi (47, 67 in 103). Krasne so mašne molitve, pretresljive so himne, čustva polno je predglasje: „Povzdignjen nad vsa nebesa in sedeč na tvoji desnici je Jezus Svetega Duha današnji dan izlil nad sinove izvoljenja. Zategadelj se v glasnem petju raduje ves svet na vesoljni zemlji; pa tudi nadzemlske moči in angeljske oblasti v zboru pojejo hvalno pesem tvojemu veličastvu“. Zares, Cerkev moli s Svetim Duhom, kakor veleva sv. apostol Juda Tadej: In Spiritu Sancto orate! V Svetem Duhu molite! (Jud. v. 20).

Tudi v svojih siceršnjih molitvah ne zabi sveta mati Cerkev svojega izvedenega vodnika in vsemogočnega čuvarja. Ona jih sklepa z doksologijo ali s hvalnico, ki obsega tudi Svetega Duha. V vzvišenem mašnem kánonu se nahaja moljenja vredno ime Svetega Duha kaj gostokrat. Tudi v vseh za očitno službo božjo namenjenih litaniyah kličemo in prosimo tretjo božjo osebo za usmiljenje in rešitev. Vrhutega se sme v pondeljek služiti votivna maša presvete Trojice. Ne dovolj! Za četrtek je odločena lastna zaobljubna maša v čast Svetemu Duhu. Splošno priljubljene in v vsakdanji uporabi stoječe, z odpustki obogatene pobožne vaje k Svetemu Duhu so: znamenje svetega križa, hvalna molitvica Čast bodi Očetu in Sinu in Svetemu Duhu, apostolska veroizpoved, angeljevo čiščenje.

2. Svetega Duha je slavila in slavi krščanska umetnost, čije bistvo je upodabljanje vzorov npravno lepega z namenom, dvigati človeku duha in srce k poveličevanju, občudovanju in k ljubezni neustvarjene lepote. Jasno je, da Sveti Duh pri pravem umetniku ni nedelaven, da mu marveč razodeva vzor in daje navdihnjenje, ki ga pripravi, ustvariti

dovršeno umetniško delo. Potemtakem vpliva Sveti Duh na umetnika samega in po njem na dušo njegovega bližnjika. Ko je Bog ukazal svojemu služabniku Mozesu zgradbo svetega šatora, mu je dejal: „Glej, poklical sem po imenu Bezeleela in sem ga napolnil z Duhom božjim, da si izmisli vse, kar bi se dalo izdelati iz zlata in srebra, iz bronu in marmorja ter iz dragih kamnov in različnega lesa“. In „tkalce sem napolnil z duhom umetnosti, da naredé Aronu oblečilo, v katerih posvečen naj meni služi“. (II. Moz. 28, 3; 31, 2). Bogoris, kralj Bolgarov, ki se je ustavljal vsem pridigam in opominom, je bil izpreobrnjen po pretresljivi, od sv. Metoda slikani podobi, predstavljajoči poslednjo sodbo. — Tako torej deluje Sveti Duh po umetnosti na človeka podučno, izpodbudno in posvečevalno. Kakor oznanjuje vsa priroda v vseh svojih stvareh božjo vsemogočnost in veličastvo, enako dela umetnost to po vseh svojih napevih, pesnitvah, podobah in svetiščih, dela to z besedo, z barvo, z glasovi in po kamnu. Vendar pa je ravno tisti Duh, ki veje v umetnosti, kakor v stvarstvu. V svoji neskončni dobroti vodi on človeka po čutnem k nadčutnemu, po naravnem k nadnaravnemu.

Krščansko pesništvo je izumelo v slavo svojega Stvarnika čudovito lepe himne in pesmi. Neprimerno in nedosežno lepa je najbrž od sv. papeža Gregorija Vel. zložena himna *Veni creator Spiritus*, v kateri odpira slednja vrstica širok razgled v delokrog Svetega Duha. Ona se zmeraj zopet zapoje in prepeva pri izvrševanju svetih opravil.¹ Prirčno mila je morebiti od papeža Inocencija III. ali od sv. kralja Roberta II. sestavljena pesem *Veni Sancte Spiritus*.² Obe pesnitvi sta nekako dvoje litanij častnih imen in naslovov tretje božje osebe. Štejemo še mnogo drugih pesmi v čast Svetemu Duhu, imenito tiste, ki jih je zložil Adam od sv. Viktorja. Toda vse so obsežene v dveh imenovanih kakor v kali, kakor v klici. Tudi posvetni pesniki so segali po harpi in lavti ter so peli očarljive napeve v proslavo Svetega Duha, ki jim je razsvetljeval duha in jih je izpodbujal k pesnikovanju.³

Cerkvena glasba je ustvarila duha in srce povzdigujoče melodije v počast Svetega Duha,

¹ Glasovita je razlaga te himne od častitlj. Dionizija Kartuzijana. (Edit. Colon. an. 1534). — Nikolaus Gihl, Die Sequenzen des römischen Messbuches. Freiburg in Br. 1900.

² Dr. Otto Zardetti, Die kirchliche Sequenz: Komm heiliger Geist! in fromme Betrachtungen erweitert. (Nach einem engländischen Manuskripte aus dem 17. Jahrhundert übersetzt). Freiburg, 1882. Strani 156.

³ I. P. Belostenski, Binkoštna. K svetemu Duhu. (Zgodnja Danica. V Ljubljani, 14. in 21. rožnika 1895. Str. 189 nasl. in 197). — Stjepan Hadrović, Crkvena pjesmarica Hosanna. Zagreb, 1911. (Pesni za Duhove. Str. 267—277). — Richard Kralik, Lieder im Heiligen Geiste. Wien, 1895. — Laurenz Brosch, Des Heiligen Geistes Erscheinung. — Nikolaus Leonhard Heilmann, Das Festereignis. — Neuere Dichtungen. (Coulm-Ecker, Der Heilige Geist. Freiburg im Br. 1881. Str. 677—713).

ki ravno po glasbi mogočno vpliva na človeško dušo. Med citranjem je prišel Duh božji nad Elizeja. (IV. Kralj. 3, 15). Z zvoki svoje harpe je odganjal David hudega duha in je miril od hudega duha mučeno srce Savlovo. Zato opominja sv. Pavel Efežane: Bodite polni Svetega Duha, govorite med seboj v psalmih ter v hvalnih in duhovnih pesmih, pojte in prepevajte Gospodu v svojih srcih! (Efež. 5, 19). In Kološanom govori: Beseda Kristusova naj prebiva obilno med vami z vso modrostjo. Učite in opominjajte se med seboj s psalmi in s hvalnimi pesnimi in pojte Bogu s hvaležnostjo v svojih srcih! (Kol. 3, 16). Posvečevalno deluje petje psalmov, k pobožnosti izpodbujata najpreprostejši koral, če se prednaša pravilno in resno. Ako pa se ob visokih praznikih mogočni toki harmonije vsujejo iz orgel, ako hrumeči valovi kornega petja donijo tja po svetih prostorih in dvigajo duše k nebesom, tedaj teko solze veselja, lijejo solze zamaknjenja. Zgoraj omenjena dva slavospeva sta bila od cerkvenih skladateljev mojsterski uglasbena. Enaka pohvala velja o binkoštnem predglasju in o vsem veličastnem svetem opravilu binkoštnega praznika. Podobnih spevov je najti v različnih cerkvenih pesmaricah.⁴

Krščansko govornišvo nam je zapustilo v čast in hvalo božjemu Navdihovalcu vseh pisateljev svetih knjig dela neminljive vrednosti. Prvo binkoštno pridigo in prvo krstno katehezo je govoril sv. apostol knez Peter s toliko silo in močjo, tako iskreno in navdušeno, da se je tritisoč poslušalcev brž izpreobrnilo in dalo krstiti ter se je zbralo v prvo krščansko srenjo. Za njim so sledili sv. evangelisti, ki nam tako mnogotere in velike reči poročajo o Svetem Duhu. Najognjevitejši pridigar Svetega Duha je bil pač sv. Pavel, ki je izmed vseh apostolov najlepše pisal o božjem Duhu. Iz njegovih duhovitih in čustva polnih štirinajsterih listov bi se mogla sestaviti dogmatika in morala ali verski in npravni nauk za spoznanje in za življenje ljubezni z ozirom na Svetega Duha. Kakor apostoli, enako so se vnemali cerkveni očetje in učeniki, katoliški govorniki in pisatelji znanstvenih del o Duhu božjem, vnemali so se, pravim, v slavljenju in poviševanju večnega darovatelja luči in življenja.

Upodablajoči umetnosti, krščansko slikarstvo in kiparstvo, sta zmeraj zopet poveličevali dvakratno vidno prikazen Svetega Duha, enkrat v mili podobi goloba in drugikrat v prodirajoči podobi ognjenih jezikov. Do desetega stoletja so predstavljali Svetega Duha večinoma kot goloba, kakor Sina božjega kot jagnje ali kot ribo. Tako ga vidimo že na najstarejši znani sliki svete Trojice v ap-

⁴ Venec svetih pesmi za bogoljubne kristjane. V Mariboru, 1907. 8°. str. 81—84 (Binkoštno). — Hymnen und Lieder zur Verherrlichung des Heiligen Geistes und zur Erbauung seiner > erehrer. (Coulm-Ecker, op. cit. str. 646—713).

sidi ali na sprednji steni od sv. Pavlina († 431) v Noli sezidane bazilike sv. Feliksa. Ta Svetega Duha pomenjajoči golob je potem vselej obkrožen od svetlih žarkov, od svetlega venca ali sijaja. Od kljuna božjega goloba izhajajo gostokrat žarki. Na starih podobah presvete Trojice plava Sveti Duh tako med prvo in drugo božjo osebo, da se konca njegovih razprostrtih peroti dotikata ustnic Očeta in Sina, kar naj naznanja izhajanje od Očeta in Sina. Kot goloba gledamo Svetega Duha na podobah označenja Marijinega, krsta Kristusovega in tudi pri nekaterih svetnikih, naprimer pri sv. Gregoriju, pri sv. Štefanu, saj je bil poln Svetega Duha (Dej. apost. 7, 55), pri sv. Hieronimu. Tudi darovi Svetega Duha se predstavljajo neredko kot sedmeri golobi. Navadno obdajajo Vzveličarja, mladiko iz korenine Jesetove, v krogu ter tako kažejo tja na prerokbo Izaijevo (11, 2). Na starokrščanskih svetiljkah in grobnih spomenikih, ki večkrat nosijo napis *Vivas in Spiritu Sancto*, zremo pogostoma goloba z oljično vejico ali brez nje kot simbol ali znak Svetega Duha. Tudi bogoslužne posode so bile izdelane v golobji podobi, kar bi naj pomenjalo Svetega Duha, kot nevidnega delivca zakramentalnih milosti. Zlasti je dobivala posoda, ki se je v njej shranjevala sveta evharistija, podobo goloba, ki je plaval nad altarjem, gotovo zelo pomenljivo zavoljo tesne zveze med Svetim Duhom in med altarnim zakramentom. Ta zakramentni golob je bil izvršen v kar najbolj dragoceni in barvoviti steklenini. Prav mnogokrat so mesto oči zavzemali žlahtni kamni.

Nekako od desetega do šestnajstega stoletja nas srečuje na starih slikah Sveti Duh v človeški podobi razne starosti. Zdaj stoji med Očetom in Sinom nekoliko mlajši, zdaj prestoluje po starosti Očetu in Sinu enak ob njuni strani na sedežu veličastva. Kot ločilno znamenje drži goloba ali knjigo ali popisan zvitek. Knjiga spominja na to, da je on učil apostole vsa resnico, zvitek pa pomenja, da so proroki pisali pod navdihnjenjem Svetega Duha.¹ — V podobi plamenov se predstavlja Sveti Duh samo le na takoimenovanih binkoštnih podobah, ki predočujejo binkoštni čudež, ki ga naznanjajo rdeči (ognjeni) jeziki nad glavami apostolov. Toda tudi na takovšnih podobah plava nad ognjenimi jeziki mnogokrat posebej še golob.² Svetovnoznani mojstri sli-

¹ Od odloka Benedikta XIV. z dne 1. oktobra 1745 sem je nedovoljeno predstavljati Svetega Duha v človeški podobi. (P. Ign. leiler O. S. Fr., Lebensbilder der seligen Maria Crescentia Höss von Kaufbeuren. 1874. Knjiga 2. pogl. 6). Vendar pa so kitajski misijoni leta 1891 od Rima na prošnje preč. misijonskega škofa I. B. pl. Anzerja dobili dovoljenje, predstavljati Svetega Duha v podobi mladeniča. (P. Henrik Müller, O. c. str. 21. opomba).

² F. X. Kraus, Real-Encyclopädie der christlichen Altertümer. Freiburg im Br. 1882. Prvi zvezek, str. 592—595. — Heinrich

karstva so se trudili, upodobiti veliki binkoštni čudež, kakor fra Angelico, Giotto, Duccio, Tadeo Gaddi, Tizian, Rubens.

Krščansko stavbarstvo je zgradilo svojemu stavbniku v čast cerkve, opatije, samostane, krstne kapele, bolnišnice, sirotišnice. V Rimu stoji veliki hospital Santo Spirito. Tudi Maribor je imel svojčas bolnišče, ki je nosilo ime Svetega Duha. Odtod bi pač prihajal tudi nad mestnimi vrati plavajoči golob mestnega grba. V Lavantinski škofiji stojijo tri župnijske cerkve (Artiče, Loče in Središče) in je deset podružnic, ki so odmenjene in posvečene Svetemu Duhu. To so naše mirovne cerkve.

3. Kako zelo priljubljena je bila v prejšnjih dobah pobožnost k Svetemu Duhu, izpričujejo raznovrstne moške in ženske redovne družbe, ki so nosile njegovo ime, ki pa so bile skoraj vse vsled neugodnih časov razpuščene.

Tako je imel svoj obstoj neki italijanski viteški red od Svetega Duha in neki francoski, ki sta oba polagoma ugasnila. — Leta 1204 je bila osnovana korarska kongregacija bratov od Svetega Duha, 1847 pa odpravljena. — Družba svetnih duhovnikov od Svetega Duha je nastala 1703 in je po francoski revoluciji zopet novo oživela. — Očetje od Svetega Duha so dobili svojo sedanjo uredbo 1848 v Parizu s tem, da sta se dve dotlej ločeni kongregaciji imenovanega leta združili pod enim generalnim predstojnikom, namreč kongregacija od Svetega Duha, ki je pripravljala siromašne mladeniče s podukom, s pobožnimi predavanji in s časno podporo za duhovski stan, in pa kongregacija od brezmadežnega srca Marijinega, vpeljana od bogoljubnega iz judovstva izpreobrnjenega Frančiška Marije Pavla Libermann, ki je 1852 blaženo v Gospodu zaspal. Pij IX. so dali 27. marca 1876 „Placet“ ali dovoljenje k začetku preiskave za njegovo prištetje med svetnike v Rimu, s čimer je bil služabniku božjemu podeljen naslov Venerabilis. Delokrog te združene organizacije so misijoni med pagani, na kolonijah³ in ustanavljanje zavodov za izvrševanje dobrih del krščanske ljubezni. Sveta kongregacija obredov v Rimu je nedavno pričela razprave o proglasitvi častitljivega Jakoba Deziderata Laval, misijonarja te družbe od Svetega Duha, za blaženega. — Leta 1212 so bile na Francoskem uvedene hospitalitarice

Detzel, Christliche Ikonographie. Freiburg in Br. 1894. Prvi zvezek, str. 95—99 in 495—502. — Christliche Kunstblätter. Herausgeber: Diözesan-Kunstverein in Linz, 1919. Str. 13 in 67.

³ Očetje od Svetega Duha izdajajo sem od leta 1903 mesečnik: Le Messenger du St. Esprit. (Glasnik Svetega Duha v Lieru na Belgijskem). — Echo aus den Missionen der Väter vom Heiligen Geist. (Missionshaus Knechtsteden. Station Dormagen Rhld). — Heilig Geist-Blatt „Geist der Wahrheit“. Zeitschrift zur Förderung der Andacht zum Heil. Geiste für Priester und Volk. Izhaja v založbi „Heilig Geist-Literatur“ v Inomostu. Vsak izmed XIV letnikov obsega 10 zvezkov.

od Svetega Duha za oskrbo bolnih otrok. Od njih stoji samo le še v Krakovu eden samostan. — Leta 1706 osnovane hčere Svetega Duha so v Bretaniji zelo razširjene. — Služabnice od Svetega Duha v podporo misijonskega dela družbe od božje Besede v Steylu so delavne sem od leta 1895.

Posebno vrsto češčenja Boga Svetega Duha podaje mašna zveza v čast Svetemu Duhu, katere osrednje vodstvo se nahaja v misijonski hiši Sv. Gabriela pri Mödlingu na Niževavstrijskem in katero so Leon XIII. obogatili z mnogimi odpustki. Udje te molitvene bratovščine gojijo globoko pobožnost do Svetega Duha in jo skušajo pospeševati ter tako ugotoviti svoje dušno vzveličanje. Sleherni ud bi naj vsako leto, če mogoče en ponedeljek, dal služiti eno sveto mašo v čast Svetemu Duhu za vse žive in umrle soude po namenu mašne zveze, to je v večjo slavo Svetega Duha, za uslišanje v časnih in dušnih potrebščinah, za srečno zadnjo uro in za skorajšnjo rešitev iz muk v vicah.

V lažje in hasnovitejše češčenje Svetega Duha so bile potekom časa vpeljane razne pobožne vaje, kakor na odpustkih bogate molitve,¹ litanije za zasebno porabo, korone z duhovnimi koristmi, tridnevnice, devetdnevnice, katerih odpustki se morejo tuintam obrniti v prid vernim dušam.² Od davnih časov sem obstojijo tudi bratovščine Svetega Duha. Že leta 1431 se je nahajala v Mariborski mestno-župnijski cerkvi sv. Janeza krstnika bratovščina duhovnikov od Svetega Duha.³ V Londonu je bila leta 1879

¹ Za vzveličavne pobožnosti k Svetemu Duhu so dobri molitveniki zelo potrebni in koristni. V naši škofiji doslej niso izšli takovšni pripomočki, toda v prihodnje bi se naj pisali in priobčevali. Svojtčas je izšla na Goriškem knjiga pod naslovom: Pridi, Sveti Duh! Pozneje se je dobivala in se še dobiva pod imenom: Duhovno veselje. Sestavljen duhovnik kapucinskega reda. Vimperk in Novi York, 1908. 16°. Strani 448. Ves molitvenik je prirejen po zgoraj omenjenih avtorjih Joh. Janssen, Goldener Gnaden Schlüssel in pa Dr. J. Walter, Der heilige Geist in seinen Gnaden und Gaben. — P. Heinrich Müller S. V. D., Der allerbeste Tröster. Ein katholisches Lehr- und Gebetbuch zu Ehren des Hl. Geistes. Steyl, 1899. Mala 4° str. 249. — P. Meinrad Bader, Der beste Tröster. Ein Betrachtungs- und Gebetbuch über Gott den Heiligen Geist. Innsbruck, 2. izdava — Idem, Zuflucht zum Vater der Armen. Eine Novene zu Gott dem heil. Geist in allen Anliegen und zur Vorbereitung auf das Pfingstfest. Innsbruck.

² Franz Beringer S. J., Die Ablässe, ihr Wesen und Gebrauch. Paderborn, 1915. Izdava 14. Tukaj je navedena deseta izdava iz leta 1893. Str. 30—32 devetdnevna pobožnost; str. 563 nasl. nadbratovščina za vedno moljenje in češčenje Svetega Duha. — Korona v čast Svetemu Duhu je bila priobčena v Linzer Quartalschrift, 1902. Zvezek III. str. 673.

³ Bratovščino Svetega Duha zaznamenujejo nekateri. kot tisto, ki so jo osnovali viničarji Mariborske okolice z ustanovno listino od ponedeljka po godu sv. Ilja 1468; na drugi strani pa beremo, da je Ulrik Welz, kapelan altarja sv. Katarine v župniji sv. Janeza v Mariboru, dne 11. avgusta 1431 podaril vinograd h duhovniški bratovščini Svetega Duha v Mariboru. (Ignaz Orožen, Das Bistum und die Diözese Lavant. I. Theil. Dekanat Marburg. Marburg, 1875. Str. 7).

ustanovljena nadbratovščina služabnikov Svetega Duha. Najbolje znana je nadbratovščina za vedno moljenje in češčenje Svetega Duha pri cerkvi duhovnikov - misijonarjev od sv. Vincencija Pavljanskega na Dunaju. Ta molitvena družba je bila dne 19. maja 1882 kanoniško ustanovljena in dne 1. septembra tistega leta od Leona XIII. povišana v nadbratovščino s pravico, pridruževati si druge bratovščine in pobožne družbe enakega imena in namena ter jih delati deležne svojih odpustkov. S papeškim pismom z dne 20. septembra 1887 je bila ta oblast razširjena še na druge pokrajine. Leta 1917 je štela hvalevredna nadbratovščina 121.000 udov. Podružne bratovščine so nastale pri očetih frančiškanih v Hallu na Tirolskem dne 29. junija 1887, v misijonski hiši sv. Gabriela pri Mödlingu dne 19. julija 1891, v mestni župniji pri Svetem Duhu v Monakovem dne 24. junija 1890 in v Celovcu za Slovence.

Dunajski bratovščini Svetega Duha sem jaz sam pripisan sem od oktobra 1889, od tedaj, ko sem opravljal v tamkajšnji misijonski hiši svete duhovne vaje v pripravo na posvetitev za nadpastirja Lavantinskega. Dne 22. decembra 1905 sem dal tiskovno dovoljenje za drugo slovensko izdajo pravil, ki je izšla v Mariboru. Moj trden namen in sklep je, vpeljati to času primerno bratovščino v naši škofiji nekako v pripravo za vredno slavljenje njenega sedemstoletnega obstanka v letu 1928. Morebiti se ji pridružijo soudje tudi iz drugih južnoslovanskih škofij. Kanoniška ustanovitev se naj vrši v katedrali kot materi vseh cerkev v škofiji. Za bratovski altar veljaj glavni altar, ki je posvečen sv. Janezu krstniku. Saj je tega predhodnika Gospodovega in največjega med rojenimi od žene Sveti Duh posebej odlikoval s tem, da ga je posvetil že v materinem telesu, da ga je potem peljal v puščavo, vodil pri oznanjevanju pokore in da se je pri njegovem najiminitnejšem dejanju, pri krstu Kristusovem, prikazal v podobi goloba ter se je tako prvokrat na zemlji razodel kot osebo. Znamenito umetniško delo v duhovniškem koku so desetere reliefne ali pridvižne podobe iz življenja sv. Janeza krstnika od Jožefa Holzingerja, Mariborskega meščana, ki je živel še 1771.

Vrhutega predstavljajo krasne slike na steklu v oknih presbiterija: Noetov vhod v barko, prehod skozi Rdeče morje, to znamenje krsta, potem Kristusa in Nikodema v pogovoru o krstu, nadalje obisk Marijin pri Elizabeti, kjer je Sveti Duh teti Elizabeti položil na jezik prave in enake besede, kakor nadangelju Gabrielu, besede, ki jih svet, odkar stoji, še nikdar ni slišal, ko je sv. Elizabeta angeljev pozdrav deloma zopet povzela, deloma izpopolnila — blagoslovljena si ti med ženami, in blagoslovljen je sad tvojega telesa! In odkod meni to, da pride mati mojega Gospoda k

meni? — Ob stenah presbiterija stojita lepi podobi nadangeljev Mihaela in Rafaela kot zastopnikov angeljev, ki so tudi v bližnji zvezi s Svetim Duhom. Angelji nosijo njegovo ime, se imajo njemu zahvaliti za posvečujočo milost; za stanovitnost v dobrem, za vodstvo pri varstvu ljudi. Po nauku sv. Pavla so angelji postrežljivi duhovi, poslani v službo tistim, ki bodo prejeli delež vzveličanja. (Hebr. 1, 14). Oni nam izkazujejo svojo ljubezen, dobroto in usmiljenje. Sveti Duh je pa oseba ljubezni, dobrote in usmiljenosti v presveti Trojici tako, da so dela angeljev njegova dela.

Nadalje oživljajo mrtve stene duhovniškega kora v cerkvi krasni kipi dvanajstih apostolov, teh orodij Svetega Duha. V timpanu ali trikotu nad zakristijskimi vrati se lesketa prav mična slika presvete Trojice. Potemtakem je ves ta sveti kraj prav pripraven in vabljev za ustanovitev bratovščine Svetega Duha, kakor je takovšna bila tukaj osnovana že leta 1431. Njeno duhovno vodstvo bi imel vsakokratni *spiritual*, duhovni ravnatelj kn. šk. duhovnice, in on bi naj imel potrebno skrb za nadzorovanje pravil z bratovsko knjigo vred. Namen bratovščine je trojen: prvič po močeh častiti tretjo božjo osebo Svetega Duha, drugič izprosi zunanjo in notranjo zmago svete rimsko-katoliške Cerkve, zlasti z molitvijo za izpreobrnjenje paganov in drugovernikov k sveti Cerkvi, tretjič moliti za zadostno število prav vrednih in krepstnih duhovnikov, dobrih delavcev v vinogradu svete Cerkve.

Kakor živo želim to molitveno pobratimijo, enako prisrčno želim, da se vsako leto z največjo vnemo praznuje devetdnevnica pred Duhovim in osmina po Duhovem. Ta devetdnevnica je pač najstarejša in najčastitljivša. Ona je apostolskega, skoraj bi rekel, božjega postanka. Saj je njen začetnik Jezus Kristus, ki je velel apostolom: Ostanite v mestu, dokler ne bote navdani z močjo iz višave. Njen predmet je pričakovanje izlitja Svetega Duha; njen uspeh je označen z besedami: Repleti sunt Spiritu Sancto. Napolnjeni so bili s Svetim Duhom. To je razsvetljenje apostolov in izpreobrnjenje grešnega sveta. Po vsej pravici so to devetdnevnico najtopleje priporočali dalekovidni Leon XIII. ter so jo odredili za vesoljni katoliški svet.

V stalni spomin na vpeljavo bratovščine Svetega Duha, v vidno znamenje zvestega praznovanja vsakoletne binškošne devetdnevnice in v iskreno zahvalo za sklep miru se hočemo mi Lavantinski škofljani prihodnji visoki binškošni praznik Bogu Svetemu Duhu zaupno posvetiti z naslednjo molitvijo, za ktere vsakokratno opravo podelim odpustek 50 dni. Binškošno biljo zvečer naj v vseh cerkvah škofije četrturno slovesno zvonjenje po angeljskem češčenju glasno oznanja tja po vsej veliki vladikovini visoki

pomen naslednje binškošne nedelje. Čudoviti ta visoki praznik se naj služba božja vrši z vso prisrčnostjo ter se naj uvede s himno *Veni Creator Spiritus*, sklene pa s sekvencijo *Veni Sancte Spiritus*. Neposredno po prvi himni se naj vsa cerkvena srenja najponižneje posveti Svetemu Duhu z glasno odmolitvijo pridodane molitve, kakor se je posvetila že večkrat božjemu srcu Jezusovemu in enkrat brez madeža spočeti materi Mariji.¹

Posvetitev Bogu Svetemu Duhu.

Bog Sveti Duh! Pred vzvišeni prestol tvojega božjega veličastva, kjer kraljuješ z večnim Očetom in z njegovim edinorojenim Sinom v najtesnejši edinosti življenja in ljubezni, tja pokleknemo mi verniki Lavantinske škofije in se vržemo v najgloblji ponižnosti na tla ter izrečemo skupno in očitno, da hočemo na poseben način tvoji biti in tebi služiti. Zato se ti popolnoma izročimo in ti posvetimo vse svoje trude in vsa svoja dela, kakor tudi vse svoje hiše, družine, občine in svojo domovino s trdno voljo, da bodi ta slovesna posvetitev nepreklicna za nas in za naše potomce.

Verujemo neomajno trdno v tvoje božanstvo in osebstvo, upamo neomahljivo v tebe in ljubimo te iz vseh dušnih in telesnih moči. Sprejmi premilostno našo zvezo, ki jo, klečé pred tvojim prestoljem, danes radovoljno sklenemo s teboj! Sprejmi nas za svoje otroke in bodi nam varstvo in zavetje pred poželjivostjo mesa, pred hudobnim svetom in pred peklenkim sovražnikom! Kesamo se vseh lastnih grehov in žalujemo nad vsemi drugimi v vseh časih in na vseh krajih ter hočemo po močeh podati za nje zadoščenje. O oživljajoči Duh, podari nam svoje milosti, vlij v nas čednosti, daj nam svoje sedmere darove in podeli nam svoje sadove in svoje blagosti!

O luč resnice, razsvetli naše predstojnike, da bodo za našo časno srečo in za naše večno vzveličanje skrbeli modro in pravično; nam podložnim pa daj milost, da bomo z zasluženjem vdani in pokorni svoji od Boga postavljeni oblasti!

O božji pomočnik, nakloni svojo vsemogočno podporo našemu svetemu očetu Benediktu XV., našemu skrbi polnemu nadpastirju Mihaelu in vsem našim mnogo obteženim duhovnikom! Varuj našo mladino, brani zlasti mladeniče v kn. šk. dijaškem semenišču in bogoslovce v kn. šk. duhovnici in njihove predstojnike!

Daj pravičnim stanovitnost v dobrem, grešnikom pokoro in poboljšanje, nevernikom in krivovercem izpreobrnjenje, vsem našim domačim nebeški blago-

¹ Pastirski listi. V Mariboru, 1906. Str. 332—341, 393—401 in 579—611.

slov, umirajočim srečno smrt in ubogim dušam v vicah rešitev iz strašnih muk!

Sprejmi, o božji vodnik in varih, pod svoja krila naše župnije in našo škofijo, naše občine in našo domovino, našo državo z njenim vladarjem in z njeno gosposko!

Ÿ. Pošlji svojega Duha in vse bo prerajeno.
O. In prenovil boš obličje zemlje.

Molimo.

O Bog, ki si srca vernih po razsvetljenju Svetega Duha učil, daj nam po tistem Svetem Duhu vselej spoznati, kar je prav, in se njegove tolažbe vedno veseliti. Po Jezusu Kristusu Gospodu našem, ki s teboj živi in kraljuje v edinosti istega Svetega Duha. Amen.¹

V Gospodu predragi in preljubljeni škofljani!

Castimo torej vso prihodnost prav pristrčno in iskreno Svetega Duha, ki nam ga je božji Vzveličar dal namesto sebe v tolažnika in pomočnika. Stanovitno prizadevanje za proslavo Svetega Duha je gotovo znamenje večne izvolitve. Častimo ga pred vsem tako — in to je najimenitnejše češčenje — da se ogiblremo hudega in delamo dobro, da v dobrem duhu živimo, delujemo in enkrat umrjemo. Da pa Sveti Duh napolni naše srce, mora ono biti prazno zemeljskega, posvetnega duha. Blaženi Jordanus, naslednik sv. Dominika, je bil neki binškoštni praznik od svojih sobratov naprošen, da jim naj pove nekatere besede poduka in izpodbuđe. Jordanus, ki je bil na smrt bolan in ni mogel mnogo govoriti, si je dal prinesiti poln kozarec vode, in tega je pred njihovimi očmi izlil in potem napolnil z vinom. Glejte, je dejal na to, bi posoda naj sprejela vino, je moralo biti izpraznjeno, kar je imela prej v sebi. Današnji dan so bili apostoli napolnjeni s Svetim Duhom potem, ko so se odpovedali lastnemu duhu. Pojdite in storite enako!

Veliki čudodelec in prorok Elizej je prosil svojega poslavljaajočega se mojstra Elija, da bi naj bil njegov proroški duh v njem dvojen, ut fiat in me duplex spiritus tuus. (IV. Kralj. 2, 9). Podobno prosimo mi duhovniki, Sina božjega, da nam podeli Svetega Duha in podvojeno njegovo dejanje in nehanje. In mi hočemo z navdušenjem Svetega Duha, čigar služabniki in varovanci se posebej imenujemo in smo,

¹ Kdor zgoraj stoječo posvetivno molitev k Svetemu Duhu izmoli v Lavantinski vladikovini v stanu posvečujoče milosti, dobi enkrat na dan odpustek 50 dni. (S. Congreg. Indulg. et sacr. Reliq. die 28. Avgusti 1903).

neprenehoma častiti in poveličevati.² Njegovo delo na naši duši je z zlatim pisalom vpisano v neizbrisljivem znamenju, *signum indelebile*, treh zakramentov: krsta, birme in mašniškega posvečenja. Mi duhovniki kličemo v vseh sedmih molitvah priprave za sveto mašo pristrčno Svetega Duha, da bi z njegovo pomočjo zadobili za opravljanje najsvetejše daritve potrebno razsvetljenje, čistost, nedolžnost, resnicoljubnost, moč, modrost in brezgrešnost. Odličen predmet pridige nam bodi v prihodnje nauk o Svetem Duhu in ž njim v najtesnejši zvezi stoječi nauk o milosti.

Sveti Duh je stvarnik in ohranjevalec nadnaravnega življenja, je zakladnik milosti, je najdragocenejši sad, je popolni sad Jezusa Kristusa. Spoznavanje Svetega Duha in njegovega delovanja v Cerkvi in v naših srcih je največjega vpliva na naše mišljenje in življenje. *Μεγαλεία τοῦ Θεοῦ*, *magnalia Dei locuti sunt linguis*, velika dela božja so oznanjevali apostoli binškoštni praznik; pripazuje primerno sv. Lukež v svojem Dejanju apostolov (2, 11). Pridigujmo tudi mi radi o velikem delu izlitja Svetega Duha!³ Imejmo in gojimo gorečo pobožnost do njega! Vse druge pobožne vaje bodo s tem le pridobile; vršile se bodo v pravem duhu. Živimo in delajmo, od diha tretje božje osebe napolnjeni, tako, da se bo moglo in moralo govoriti o dobrem duhu Lavantinskega duhovstva, kakor se govori o dobrem duhu dobrih dušnih pastirjev.⁴ Na duhu je ležeče. Duh je, ki oživlja. Zatorej kliči in vzdihuj sleherni duhovnik: *Deus, spiritum rectum innova in visceribus meis et Spiritum Sanctum tuum ne auferas a me!* (Ps. 50, 12. 13).

Molite Svetega Duha pristrčno in stanovitno Vi, častivredni redovniki in pobožne redovnice, da bo v vaših redovnih hišah vel in vladal duh pokorščine, uboštva in priseženega devišstva! Naj živi med Vami duh srčne čistosti in dušne nedolžnosti, duh edinstva in ljubezni, medsebojnega spoštovanja in čislanja! S temi darovi milosti so samostani zemeljski raj in redovniki angelji. Brez teh dobrot so samostani pekel in njih prebivalci zlodeji. In kakor ni nobeno življenje boljše, kot je življenje ljubezni, miru in sloge, enako tudi ni nobeno hujše, ko telesno

² Joh. Janssen S. V. D., *Goldener Gnadenschlüssel. Betrachtungen und Gebete zu Ehren des heiligen Geistes. Für fromme Verehrer des heiligen Geistes.* Steyl, 1907. Sedma izdava. Mala 8°. Strani 653. — F. X. Coulm, *Der Heilige Geist. Betrachtungen.* (28. Anhang. Hymnen und Lieder und Gebete zum Heiligen Geist). Aus dem französischen übersetzt von Dr. Jakob Ecker. Freiburg im Br. 1881. Dva oddelka. Strani XXV+947.

³ E. Waschitz, *Die Gaben des Hl. Geistes und wahres Christentum. Zeitgemäße Ansprachen.* Wien. 8°. S. VIII+96.

⁴ Dr. Albers O. S. B., *Der Geist des hl. Benedikt in seinem Wesen und seinen Grundzügen dargestellt.* Freiburg im Br. 1917. — Dr. Leopold Ackermann, *Geist des hl. Franziskus von Sales, Fürstbischof von Genf. Regensburg, 1913.* 8°. Str. XV+359).

drug z drugim združen biti brez ljubezni, edinosti in miroljubja. To velja celo posebej za redovnike, ker oni morajo biti eno srce in ena duša. Kjer reda ne vlada Sveti Duh, tam ga vodi hudi duh, duh spora in prepira, razdora in ločitve, sovraštva in črtenja. Mir je delo Svetega Duha, nemir in nepokoj je zločin peklene duha.

Zdaj pogledam v duhu tja po vsej škofiji in zazrem v svojo globoko žalost mnogo po poljanah raztresenih, posušenih kosti. Z Ezehielom, sinom Buzijevim iz rodu duhovnikov, molim h Gospodu Bogu, da naj pride njegova vsemogočna beseda nad te kosti, da bodo oživele, kakor beremo pri močnovernem vidcu: Glejte, jaz bom poslal duha v vas, da bote oživele! In nastal je mogočen šum in vse se je začelo gibati. Duh je prišel od štirih vetrov in je dihnil v te mrtve in je šel v nje, et ingressus est in ea Spiritus. In so oživali in stopili na svoje noge — velika, silno velika množica. (Ezeh. 37, 2—10).

Častite torej življenje delečega Duha prav marljivo Ve, krščanske družine! Tako in le tako bo v vaših hišah prebival in stanoval duh krščanske ljubezni in miru, vzajemnosti in spravljivosti. Zakon bo imel sveto veljavo, tako škodljive ločitve od mize in postelje bodo prenehale, in o razporokah pa sploh ne bo govora. In slavili bodo vhod v družino ljubi gostje, kakor so sreča in blagoslov, mir, zadovoljnost in veselje. Ne bom jenjal za Vas moliti, tako se Vam zaobljubim s sv. Pavlom, da bi spodobno živeli, Bogu v vsem prijetni, rodovitni v vsakem dobrem delu in rastoči v spoznanju božjem. (Kol. 1, 10). Ogledujte radi in premišlujte podobo sv. Družine, nad katero plava in jo spremlja Sveti Duh! Da, vzbudite se in ozrite se krog sebe in borite se zoper sovražnike dobrega duha v svojih družinah! Vi sami ste kovači svoje sreče.

Hodite pridno v šolo Svetega Duha Vi, ljubi otroci! Prosite tega nebeškega učenika za dar učenosti in pobožnosti, ki Vas najlepše zaljšata in krasita! Šolnino pa plačujte z marljivostjo in nrvnostjo, s poslušnostjo in pridnostjo! — Obiskujte visoko šolo Svetega Duha Vi, krščanski dijaki srednjih šol in vseh drugih višjih učilišč in vzgojevališč! Prosite ga za dar modrosti in umnosti, svéta, moči in strahu božjega! Pustite, da se Vaš duh na krilih Svetega Duha vzdiga k nebeškemu mišljenju! Vaš Oče v nebesih daje dobrega duha tistim, ki ga prosijo. (Luk. 11, 13). Vztrajajte zatorej v izobraževališču Svetega Duha in pustite njega delovati!

Dobri duh vladaj v vseh občinah in okrajih, zapoveduj v vsej deželi! Potem bo najti tudi miru in varnosti, kakor samo od sebe se bo naselilo deloljubje in blagostanje. Da, v vsej lepi državi naj gospoduje duh edinosti in bratimstva! Sveti Duh bodi gospod in piši, kot prst desnice božje, postave polne moči in dobrote!

Omnis spiritus laudet Dominum! Alleluia.
Slednji duh naj hvali Gospoda! Aleluja! (Ps. 150, 6). Tako končuje knjiga psalmov. In tako sklenem tudi jaz s pogledom h Bogu svoj pričujoči pastirski in podučni list s prošnjo: Poveljučujmo vsi z ognjevito vnemo Svetega Duha in sodelujmo kar najbolj radovoljno z njegovimi milostmi in darovi, da nam ostane v življenju varih in da po smrti sprejme našega duha ter nas popelje nazaj k presveti Trojici!

Pridi Stvarnik-Duh, pridi in prenovi vse! Z nami ostani ljubezen Očeta nebeškega, milost Sina božjega in deležnost Svetega Duha! Amen. (II. Kor. 13, 13).

V Mariboru, na god Marije Svečnice, dne 2. februarja 1920.

† Mihael,
knezoškof.

